

A komplex vizsga témakörei 2021/2022

ELTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola

„A doktori képzés során, a negyedik félév végén, a képzés képzési és kutatási szakaszának lezárásaként és a kutatási és disszertációs szakasz megkezdésének feltételeként komplex vizsgát kell teljesíteni, amely méri, értékeli a tanulmányi, kutatási előmenetelt.” Nftv 53. § (1)
Az EDSz 48. §-a illetve a KDSz vonatkozó előírásain túl illetve azokkal összhangban a Történelemtudományi Doktori Iskola szabályai a következők:

"A komplex vizsga szabályait a BTK Kari Doktori Szabályzata 29§ illetve az ELTE Doktori Szabályzata 48-55§ szabályozza. A komplex vizsga részletes tartalmi követelményeit a programvezető határozza meg, arról a hallgatót legkésőbb a komplex vizsgára való jelentkezéskor értesíti. Az egyes programok programspecifikus sajátosságait a képzési tervek tartalmazzák."

A komplex vizsga két fő részből áll. Az elméleti részben a vizsgázó elméleti felkészültségét kell felmérni, a disszertációs részben a vizsgázó a tudományos előrehaladásáról ad számot

A, Elméleti szakasz

A komplex vizsga elméleti részében a vizsgázó legalább két tárgyból tesz vizsgát, melyek egyike alkotja a fő, másik a mellék témakört.

A fő témakör az a tárgy, amely a készülőben lévő disszertáció átfogó diszciplináris összefüggéseit a leginkább magában foglalja. A mellék témakör meghatározását a komplex vizsgára való jelentkezéskor a programvezető és a témavezető közösen határozzák meg, és szükség esetén megadják a kötelezően feldolgozandó szakirodalom jegyzékét.

A fő témakörök doktori programonként:

Asszíriológia és hebraisztika-judaisztika

Asszíriológia

- 1. Mezopotámia művészete**
- 2. Mezopotámia régészete**
- 3. Mezopotámiai irodalom**
- 4. Mezopotámia nyelvei**
- 5. A mezopotámiai vallás**
- 6. A III. évezred történelme és kultúrája**
- 7. Az óbabilóni kor történelme és kultúrája**
- 8. A kassú kor történelme és kultúrája**
- 9. A középasszír kor történelme és kultúrája**
- 10. Az újasszír kor történelme és kultúrája**
- 11. Az úbabilóni kor történelme és kultúrája**
- 12. A Mezopotámián kívüli Közel-Kelet népei és kultúrája**

Hebraisztika-judaisztika

Az új típusú doktori képzés első két évét lezáró komplex vizsga a hebraisztika-judaisztika program keretében több funkciót is betölt.

Egyrészt ellenőrzi azon nyelvi, valamint történelmi, kulturális és módszertani alapismeretek meglétét, amelyek minden hebraisztikai-judaisztikai szakembertől elvárhatók. Az alábbiakban felsorolandó „fő témakörök” ezeket az alapismereteket fedik le, a megadott szakirodalom azonban csupán tájékoztató jellegű.

Ez az első szempont különösen azon hallgatók esetében fontos, akik korábban nem végeztek nálunk tanulmányokat, és így a szakmai alapok meglétét korábban számon kérni nem tudtuk; akiket esetleg éppen azzal a feltételezéssel vettünk fel a doktori programra, hogy a máshol megszerzett kompetenciáik révén a hiányzó ismereteiket a doktori tanulmányaik első két éve során képesek lesznek pótolni. Ezzel szemben azon hallgatók esetében, akik már áttestek nálunk olyan alapvizsgán vagy szigorlaton, amely ezen átfogó ismereteket ellenőrizték, méghozzá azt jó vagy jeles érdemjeggyel abszolválták, a témavezető javaslatára

a programvezető dönthet a komplex vizsga tartalmának a szűkítéséről és személyre szabásáról.

Másrészt a komplex vizsgának az is célja, hogy a hallgatót felkészítse disszertációjának a megírására, mind tárgyi tudás, mind forrásismeret, mind a másodlagos irodalom ismerete, mind módszertani szemléletmód tekintetében. A komplex vizsga ún. „melléktémaköreit” ezért ez utóbbi célok szellemében a témavezető javaslatára a programvezető jelöli ki a komplex vizsgára történő jelentkezéskor.

1. A komplex vizsga „fő témakörei”: a komplex vizsga ezen része két részből áll.

1a. Nyelvismeret: írásbeli vizsga, amely azt méri, hogy a hallgató a disszertációja tárgyához kapcsolódó forrásokat milyen szinten képes elolvasni és megérteni. A vizsga tárgyát képező nyelvet (különösen indokolt esetben: nyelveket), valamint az elvárt szintet legkésőbb **az első beiratkozott félév tárgyfelvételi időszakának a végéig** írásban közli a témavezető és a doktori program vezetője a hallgatóval, aki ezt a tájékoztatást írásban tudomásul veszi, majd az aláírt dokumentumból egy-egy példányt kap a hallgató, a témavezető és a doktori program. A nyelvismeretet ellenőrző vizsga tárgya a hebraisztika-judaisztika programon, a hallgató előképzettségétől és a választott témától függően, a következő nyelvek közül kerülhet ki: bibliai héber, bibliai arámi, bibliai görög, rabbinikus és középkori héber, rabbinikus arámi, jiddis, modern héber. Különösen indokolt esetben további, bibliikus vagy judaisztikai szempontból releváns nyelv is szóba kerülhet (például akkád, szír, kopt, judeo-arab), azonban modern idegen nyelvek még akkor sem, ha a disszertáció forrásai ezeken a nyelveken születtek. Utóbbi esetben is elvárás, hogy az a hallgató, aki hebraisztikai-judaisztikai témában PhD fokozatot kíván szerezni, legalább alapszintű héber nyelvismerettel rendelkezék.

1b. Tételsor:

Az alábbi tételsor mindegyik eleme kapcsán elvárás az alapfogalmak ismeretén, az alapszintű tárgyi tudáson túl a vonatkozó módszertan ismerete és a kritikai gondolkodásra való képesség megléte is.

- (1) A bibliai kor története
- (2) Bibliai irodalomtörténet és bibliaismeret
- (3) A zsidóság történelme a hellenisztikus, római és bizánci korban
- (4) A korai zsidóság irodalma
- (5) Rabbinikus és középkori-koraújkorai rabbinikus irodalom (exegézis, halákha)

- (6) A zsidóság történelme, irodalma és kultúrtörténete a középkorban
- (7) A zsidóság történelme, irodalma és kultúrtörténete az újkorban és napjainkban (a 20. század végéig)
- (8) Zsidó vallásismeret (ünnepek, életciklus, a liturgia alapjai, kóserság, stb.)

2. A komplex vizsga „melléktémakörei”: a komplex vizsga ezen része is két részből áll.

Tételsor: a melléktémakörök anyagát – esetleg a hozzá tartozó irodalommal együtt – a temavezető javaslatára a programvezető jelöli ki a komplex vizsgára történő jelentkezéskor.

A melléktémakörök lefedik a disszertáció témájába tartozó

- (1) tárgyi tudást, például a történelmi, kultúrtörténeti háttérrel;
- (2) forrásismeretet;
- (3) a másodlagos irodalom ismeretét, például a kutatástörténetet;
- (4) módszertani ismereteket;
- (5) valamint, szükség esetén, a nyelvi felkészültséget is.

Egyiptológia

- 1. Az ókori Egyiptom kronológiája**
- 2. Az ókori Egyiptom története**
- 3. Az ókori Egyiptom régészete**
- 4. Az ókori Egyiptom művészete**
- 5. Az ókori Egyiptom vallása**
- 6. Ókori egyiptomi nyelv és irodalom**
- 7. Az ókori Egyiptom tudományossága**
- 8. Az ókori Egyiptom külkapcsolatai**
- 9. Az ókori Núbia**
- 10. Későantik és koraközépkori Egyiptom**

Régészet

Ókor:

1. Az archaikus kori görög művészet és építészet
2. Művészet és építészet a klasszikus kori Görögországban
3. A hellénisztikus kor művészete és építésze
4. A római kori települések jellegzetességei
5. Ipar, kereskedelem és kézművesség a római korban
6. Pannonia régészeti kutatásának problematikája

Őskor:

1. A társadalomrégészet kérdései az őskor kutatásában.
2. Az interakciók típusai az őskori Európában: kereskedelem, közlekedés, kommunikáció, migráció.
3. Az őskori rituálé régészete.
4. A környezet, gazdaság és technológia kutatása az őskori régészetben.

Elő-Ázsia:

1. A mezopotámiai építészet ideológiai háttere
2. A mezopotámiai gazdaság és társadalom a tárgykultúra tükrében
3. Kultúrák interakciója az ókori Elő-Ázsiában

Archeometria:

1. A környezetrégészet és a biorégészet módszertana, szerepe az egykori életmód és a régi társadalmak megismerésében.
2. A fizikai korhatározás, az izotóprégészet és a georégészet módszertana, szerepe a régészeti időrend, az egykori kapcsolatrendszerek, az életmód, a környezet és a régi társadalmak megismerésében.

- 3. Lelőhelyfelderítési, tájrégészeti és adatelemzési módszerek és eredmények az emberi közösségek és a földrajzi környezet kapcsolatrendszerének megismerésében.**
- 4. A régészeti örökségvédelem és a régészeti múzeológia elmélete és gyakorlata.**
- 5. A régészetelmélet modern irányzatai (pl. gazdasági régészet, háztartásrégészet, háború és konfliktus régészete, kognitív régészet, identitás régészete)**

Népvándorlás kori régészet:

- 1. Népvándorlás kori temetkezések (társadalmi és kulturális csoportok, kapcsolatrendszerek)**
- 2. Népvándorlás kori települések (gazdálkodás, életmód)**
- 3. Elit és reprezentációja a népvándorlás korban**

Középkori régészet:

- 1. Középkori városok és kézművesség**
- 2. Középkori falu és gazdálkodás**
- 3. Elit a középkorban és építészeti reprezentációja (várak, paloták)**
- 4. Középkori egyház kialakulása és fejlődése (templomok, temetők)**

Ókortörténet

- 5. A római vallástörténet irányzatai**
- 6. Görög vallástörténet**
- 7. Görög epigraphica**
- 8. Római epigraphica**
- 9. A cursus honorum a köztársaság korában**
- 10. Bona Dea kultusz a késő Római Köztársaságban**
- 11. Cicero politikai levelei**
- 12. A köztársaság válsága Kr. e. 133-tól 31-ig**
- 13. Politika és vallás Augustus korában**

Középkori- és kora újkori egyetemes történelem

- 1. Politika- és intézménytörténet**
- 2. Gazdaságtörténet**
- 3. Társadalomtörténet**
- 4. Várostörténet**
- 5. Egyház- és vallástörténet**
- 6. Politikai eszmék, politikai gondolkodás**
- 7. Kultúra- és mentalitástörténet**
- 8. Kommunikáció és reprezentáció**
- 9. A tudásképzés és a tudományosság szinterei és eszközei**
- 10. Diplomácia- és hadtörténet**

Megjegyzések:

- A hallgató a fentiek közül két – a témavezető és a programvezető által kijelölt – témakörből vizsgázik.
- Az időhatárok disszertációja kutatási korszakához illeszkednek: középkor vagy kora újkor.
- A témavezető és a programvezető a két témakört a hallgatóval vizsgája előtt, a félév elején egyeztetni.
- A vizsgán a hallgató ismerteti a téma szakirodalmának aktuális listáját.

Középkori magyar történelem

A magyarországi középkor történetére vonatkozó szakirodalom igen jelentős. Az egyes doktori szigorlati témakörökhöz tartozó bibliográfia így óhatatlanul tájékoztató jellegű, a szigorlatozó felkészülését kívánja segíteni. A vizsga témáinak megfelelően (amelyek tekintettel vannak a szigorlatozók érdeklődésére) természetesen előnyt jelent további művek ismerete. Megjegyezzük, hogy számos kiadvány elérhető a világhálón, ezeket külön nem jelezzük.

1. Magyar őstörténet (források, elméletek)

- A honfoglalás korának írott forrásai. Szerk. Kristó Gyula. Szeged 1995. [áttekintő ismerete, öt forrás részletes ismerete]
- Tóth Sándor László: A magyar törzsszövetség politikai életrajza. Szeged 2015.
- A honfoglalók viselete. Szerk. Sudár Balázs–Petkes Zsolt. Bp. 2014. 13–35.
- Magyarok a honfoglalás korában. Szerk. Sudár Balázs. Bp. 2015. [teljes kötet]
- Magyarok fegyverben. Szerk. Sudár Balázs–Petkes Zsolt. Bp. 2015. 12–67., 145–194.
- Honfoglalás és megtelepedés. Szerk. Sudár Balázs–Petkes Zsolt. Bp. 2016. [teljes kötet]

2. Magyar állam- és egyházszerkezés

- Az államalapítás korának írott forrásai. Szerk. Kristó Gyula. Szeged 1999. [áttekintő ismerete, öt forrás részletes ismerete]
- Györffy György: István király és műve. Bp. 1977., 2000.³
- Gerics József: Egyház, állam és gondolkodás Magyarországon a középkorban. Bp. 1995. [vonatkozó tanulmányok, legalább három részletes ismerete]
Kristó Gyula: A vármegyék kialakulása Magyarországon. Bp. 1988. [az általános rész]
- Thoroczkay Gábor: Írások az Árpád-korról. (Történeti és historiográfiai tanulmányok). Bp. 2009. [vonatkozó tanulmányok, legalább három ismerete]
- Thoroczkay Gábor: Ismeretlen Árpád-kor. (Püspökök, legendák, krónikák). Bp. 2016. [vonatkozó tanulmányok, legalább három részletes ismerete]

3. A középkori magyar társadalom története

- *Az alábbi források áttekintő ismerete:* Szent István, Szent László, Kálmán törvényei, a zsinati határozatok, 1222. évi Aranybulla, 1351., 1397., 1405. I–II., 1486., 1498., 1514. évi törvények; Váradí Jegyzőkönyv. Regestrum Varadiense. Szerk. Solymosi László,

Szovák Kornél. Bp. 2009. CD-ROM; Werbőczy István: Hármaskönyv. Bp. 1990.; Zsigmondkori oklevéltár. Szerk. Mályusz Elemér et al. I–. Bp. 1951–.; Anjou-kori oklevéltár. Szerk. Kristó Gyula et al. I–. Szeged 1990–.

- Mályusz Elemér: Az erdélyi magyar társadalom a középkorban. Bp. 1988.
- Bolla Ilona: A jogilag egységes jobbágyságról Magyarországon. Bp. 1998.
- Zsoldos Attila: A szent király szabadjai. Fejezetek a várjobbágyság történetéből. Bp. 1999.
- Engel Pál: Honor, vár, ispánság. Válogatott tanulmányok. Szerk. Csukovits Enikő. Bp. 2003. [legalább három társadalomtörténeti tanulmány részletes ismerete]
- Pálosfalvi Tamás: The Noble Elite in the County Körös (1400 – 1526). Bp. 2014. [7–51., 401–419., valamint a könyv áttekintő ismerete]

4. A középkori magyar gazdaság története

- A magyar kézművesipar története. Szerk. Szulovszky János. Bp. 2005. [két középkori vonatkozású tanulmány részletes ismerete]
- Középkori gazdaságtörténet. Gazdaság és gazdálkodás a középkori Magyarországon: gazdaságtörténet, anyagi kultúra, régészet. Szerk. Kubinyi András–Laszlovszky József–Szabó Péter. Bp. 2008. [áttekintő ismerete, ill. öt tanulmány részletes ismerete]
- Gyöngyössy Márton: Magyar pénztörténet (1000–1540). Bp. 2012.
- Weisz Boglárka: Vásárok és lerakatok a középkori Magyar Királyságban. Bp. 2012.
- Pénz, posztó, piac. Gazdaságtörténeti tanulmányok a magyar középkorról. Szerk. Weisz Boglárka. Bp. 2016. [három tanulmány részletes ismerete]

5. A középkori magyar egyház története

- Mályusz Elemér: Egyházi társadalom a középkori Magyarországon. Bp. 1971. (reprint: Bp. 2008.)
- Kubinyi András: Főpapok, egyházi intézmények és vallásosság a középkori Magyarországon. Bp. 1999. [öt tanulmány részletes ismerete]
- F. Romhányi Beatrix: Kolostorok és társaskáptalanok a középkori Magyarországon. , Bp. 2000. [áttekintő ismerete]
- Solymosi László: Az esztergomi székeskáptalan jegyzőkönyve. Bp. 2002.
- Erdélyi Gabriella: Egy kolostorper története. (Hatalom, vallás és mindennapok a középkor és az újkor határán). Bp. 2005.

- Koszta László: Írásbeliség és egyházszerkezet. (Fejezetek a középkori magyar egyház történetéből). Szeged 2007. [három tanulmány részletes ismerete]
- A Pécsi Egyházmegye története I. (A középkor évszázadai, 1009–1543). Szerk. Fedeles Tamás–Sarbak Gábor–Sümegei József. Pécs 2009. [áttekintő ismerete]

6. Középkori magyar hadtörténet

- Szakály Ferenc: A török–magyar küzdelem szakaszai a mohácsi csata előtt (1365–1526). In: Mohács. Tanulmányok a mohácsi csata 450. évfordulója alkalmából. Szerk. Rúzsás Lajos–Szakály Ferenc. Bp. 1986. 11–57.
- Kubinyi András: Nándorfehérvártól Mohácsig. A Mátyás- és a Jagelló-kor hadtörténete. Bp. 2007. [öt tanulmány részletes ismerete]
- Veszprémy László: Lovagvilág Magyarországon. Válogatott tanulmányok. Bp. 2008. [öt tanulmány részletes ismerete]
- Borosy András: Hadakozók, keresztesek, hadi érdemek a középkori Magyarországon. Válogatott tanulmányok. Bp. 2010. [három tanulmány részletes ismerete]
- Bárány Attila: Angol lovagok a nikápolyi csatában. Hadtörténelmi Közlemények 3 (2015) 517–572.
- Magyarország hadtörténete I. A kezdetektől 1526-ig. Főszerk. Hermann Róbert. Bp. 2016.
- Zsoldos Attila: Vitézek, ispánok, oligarchák. Tanulmányok a társadalom- és hadtörténetírás határvidékéről. Bp. 2016. [három tanulmány részletes ismerete]

7. Nem magyar népek a középkori Magyarországon

- Kubinyi András: Németek és nem-németek a középkori magyar királyság városaiban. In: Internationales kulturhistorisches Symposium Mogersdorf. Esenstadt, 1996. 145–177.
- Kristó Gyula: Nem magyar népek a középkori Magyarországon. Bp. 2003.
- Berend Nóra: A kereszténység kapujában: zsidók, muszlimok és "pogányok" a középkori magyar királyságban (1000 k.–1300 k.). Máriabesnyő 2012.
- Komoróczy Géza: A zsidók története Magyarországon I. A középkortól 1849-ig. Pozsony 2012.

8. A középkori magyar állam és igazságszolgáltatás működése

- Hajnik Imre: A magyar bírósági szervezet és perjog az Árpád- és vegyes-házi királyok alatt. Bp. 1899.
- Kumorovitz L. Bernát: A középkori magyar „magánjogi” írásbeliség első korszaka (XI–XII. század.). *Századok* 97 (1963) 1–31.
- Gerics József: A korai rendiség Európában és Magyarországon. Bp. 1987. [az európai fejlődés áttekintő, a magyar fejlődés részletes ismerete]
- Kubinyi András: A Mátyás-kori államszervezet. In: Hunyadi Mátyás. Emlékkönyv Mátyás király halálának 500. évfordulójára. Szerk. V. Molnár László–Rázsó Gyula. Bp. 1990. 53–147.
- Tringli István: Megyék a középkori Magyarországon. In: Honoris causa. Tanulmányok Engel Pál tiszteletére. Szerk. Neumann Tibor–Ráczy György. Bp.–Piliscsaba 2009. 487–518.
- Eckhart Ferenc: Hiteleshelyek a középkori Magyarországon. Bp. 2012. [Dreska Gábor kísérő tanulmánya is ismerendő]
- Zsoldos Attila: A Druget-tartomány története (1317–1342). Bp. 2017.

9. A középkori magyar művelődés története

- Székely György: A pécsi és óbudai egyetemalapítások helye a közép-európai egyetemalapítási hullámokban. In: A 600 éves jogi felsőoktatás történetéből (1367–1967). Szerk. Csizmadia Andor. Pécs 1968. 117–129.
- Mezey László: Deákság és Európa. Bp. 1979.
- Madas Edit–Monok István: A könyvkultúra Magyarországon a kezdetektől 1730-ig. [Bp. 1998.] 11–78.
- Zemplényi Ferenc: Az európai udvari kultúra és a magyar irodalom. Bp. 1998. 7–47.
- Bertényi Iván: A középkori művelődés In: Magyar művelődéstörténet. Szerk. Kósa László. Bp. 2000. 69–163.
- Solymosi László: Írásbeliség és társadalom az Árpád-korban. (Diplomatikai és pecsétani tanulmányok). Bp. 2006. 193–215.
- Kulcsár Péter: A humanizmus korának műveltsége Magyarországon. In: Uő: Humanista történetírás Magyarországon. Tanulmányok. Bp. 2008. 7–48.
- Csukovits Enikő: Magyarországról, magyarokról. Nyugat-Európa magyar-képe a középkorban. Bp. 2015.

10. A középkori magyar város

- Kubinyi András: Városhálózat a késő középkori Kárpát-medencében. *Történelmi Szemle* 46 (2004) 1–30. (Megjelent még: Bártfától Pozsonyig. Városok a 13–17. században. Szerk. Csukovits Enikő–Lengyel Tünde. Bp. 2005. 9–36.)
- Szende Katalin: Otthon a városban. Társadalom és anyagi kultúra a középkori Sopronban, Pozsonyban és Eperjesen. Bp. 2004.
- Kubinyi András: Tanulmányok Budapest középkori történelméről. I–II. Szerk. Kenyeres István–Kis Péter–Sasfi Csaba. Bp. 2009. [öt tanulmány részletes ismerete]
- Pécs története II. A püspökség alapításától a török hódításig. Szerk. Font Márta. Pécs 2015. (áttekintő ismerete)
- Zsoldos Attila–Thoroczkay Gábor–Kiss Gergely: Székesfehérvár története az Árpád-korban. Székesfehérvár története I. Székesfehérvár 2016. (áttekintő ismerete)

11. A középkori Magyarország történeti földrajza

- Györffy György: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza. I–IV. Bp. 1963–1998. [szerkezete, áttekintő ismerete, legalább három megye részletes ismerete]
- Csánki Dezső: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában. I–V. Bp. 1890–1913. [szerkezete, áttekintő ismerete]
- Bak Borbála: Magyarország történeti topográfiája a honfoglalástól 1950-ig. Bp. 1997.
- Kristó Gyula: Tájszemlélet és térszervezés a középkori Magyarországon. Szeged 2003.
- Vadas András–Rác Lajos: Éghajlati változások a Kárpát-medencében a középkor idején. *Agrártörténeti Szemle* 51 (2010) 39–62.

12. A középkori magyar történelem régészeti vonatkozásai

- Magyar régészet az ezredfordulón. Főszerk. Visy Zsolt. Bp. 2003. [a középkorral foglalkozó részekből három fejezet részletes ismerete]
- A középkor és kora újkor régészete Magyarországon. Szerk. Benkő Elek – Kovács Gyöngyi. Bp. 2010. [öt tanulmány részletes ismerete]
- Benkő Elek: A középkori Székelyföld. I–II. Bp. 2012. [a régészeti vonatkozások ismerete]
- Feld István: A magánvárok építésének kezdetei középkori Magyarországon a régészeti források tükrében. I–II. *Századok* 148 (2014) 351–386.; 149 (2015) 333–381.

- In medio regni Hungariae. Régészeti, művészettörténeti és történeti kutatások "az ország közepén". Szerk. Benkő Elek–Orosz Krisztina. Bp. 2015. [öt tanulmány részletes ismerete]
- Mordovin Maxim: A várszervezet kialakulása a középkori Magyarországon, Csehországban és Lengyelországban a 10–12. században. Bp. 2016. [áttekintő ismerete]

13. A középkori magyar történelem nyelvészeti vonatkozásai

- Kristó Gyula: Szempontok korai helyneveink történeti tipológiájához. Szeged 1976.
- Solymosi László: A helytörténet fontosabb középkori forrásainak kutatása és hasznosítása. *Történelmi Szemle* 19 (1976) 123–155.
- Benkő Loránd: Beszélnek a múlt nevei. Bp. 2003. [öt tanulmány részletes ismerete]
- Fehértói Katalin: Árpád-kori személynévtár (1000–1301). Bp. 2004. [áttekintő ismerete]
- Hoffmann István: A tihanyi alapítólevél mint helynévtörténeti forrás. Debrecen 2010.
- Tóth Valéria: Személynévadás és személynévhasználat az ómagyar korban. Debrecen 2016. (áttekintő ismerete)

14. A középkori magyar történetírás és legendairodalom

- *Az alábbi források áttekintő ismerete:* Képes Krónika, Anonymus: Gesta Hungarorum, Rogerius: Siralmas ének, Kézai Simon: Gesta Hungarorum, Thuróczy János: Chronica Hungarorum, Antonio Bonfini: A magyar történelem tizedei, Szent István legendái, Szent Gellért nagyobb legendája.
- Johannes de Thurocz: Chronica Hungarorum. Commentarii 1–2. Comp. Elemér Mályusz adiuv. Julio Kristó. Bp. 1988. [áttekintő ismerete, használatának ismertetése]
- Kristó Gyula: Magyar historiográfia I. Történetírás a középkori Magyarországon. Bp. 2002.
- Thoroczkay Gábor: A magyarországi legendairodalom és történetírás a 14. század közepéig. In: Uő: Ismeretlen Árpád-kor i. m. 184–208.
- Kulcsár Péter: A humanista történetírás, ill. Antonio Bonfini és műve. In: Uő: Humanista történetírás Magyarországon i. m. 60–93., 94–107.

15. A magyar középkorkutatás története

- Glatz Ferenc: Nemzeti kultúra – kulturált nemzet (1867–1987). Bp. 1988. [Domanovszky Sándor, Hajnal István portréja]

- Kristó Gyula: Középkorkutatás Szegeden (Egy műhely anatómiája). *Történelmi Szemle* 38 (1996) 125–133.
- Kubinyi András: Miért lettem a középkor kutatója? *Korall* 21–22 (2005) 218–244.
- Romsics Ignác: *Clio* bővületében. Bp. 2011.
- Történelmi átértékelés. Hóman Bálint, a történész és a politikus. Szerk. Ujváry Gábor. Bp. 2011. 9–18., 19–39., 40–57., 217–228. [Romsics Ignác, Szabados György, Draskóczy István és Erős Vilmos írásai]
- Veszprémy László: A magyarországi középkori hadtörténetírás történetéhez. In: *A magyar hadtörténetírás története és aktuális kérdései*. Szerk. Kincses Katalin Mária. Bp. 2015. 201–220.
- Thoroczkay Gábor: *Clio* bővületében – egy középkorkutató szemszögéből. In: *Uó: Ismeretlen Árpád-kor* i. m. 218–226.

Kora újkori magyar történelem

1. A tizenöt éves háború és Bocskai István mozgalma (1591/1593–1606). Politikai-hatalmi változások

- Bagi Zoltán Péter: „... egy ura lesz az egész világnak napkelettől napnyugatig.” A töröksegegy kérdése és az 1597/1598. évi regensburgi birodalmi gyűlés. In: Századok, 141. 2007. 6. sz. 1455–1481.
- Benda Kálmán: Habsburg abszolutizmus és a magyar nemesség a 16. és a 17. század fordulóján. In: Történelmi szemle, 26. 1984. 3. sz. 445–479.
- Galavics Géza: „Kössünk kardot az pogány ellen”. Török háborúk és képzőművészet Budapest, 1986. 47–49.
- G. Etényi Nóra: Relígió és rebellió. A Bocskai-szabadságharc a korabeli publicisztikában. In: Studia Caroliensia, 6. 2006. 1. sz. 61–72.
- Nagy László: Erdély és a tizenöt éves háború. In: Századok, 116. 1982. 4. sz. 639–688.
- Papp Sándor: Török szövetség – Habsburg kiegyezés. A Bocskai-felkelés történetéhez. Budapest, 2014.

2. Az udvarkutatás története Magyarországon

- Magyar reneszánsz udvari kultúra. Szerk. R. Várkonyi Ágnes. Budapest, 1987. 158–165.
- Magyar udvari rendtartás. Utasítások és rendeletek. 1617–1708. Sajtó alá rendezte, jegyzetekkel ellátta és az előszót írta: Koltai András. Budapest, 2001. 7–57.
- Idővel paloták... Magyar udvari kultúra a 16–17. században Szerk. G. Etényi Nóra – Horn Ildikó. Budapest, 2005.
- Színlelés és rejtőzködés. A kora újkori magyar politika szerepjátékai. Szerk. G. Etényi Nóra – Horn Ildikó. Budapest, 2010.
- Radvánszky Béla: Magyar családélet és háztartás a 16. és a 17. században. I-III. köt. Budapest, 1879–1896.

3. Kora újkori magyar egyháztörténet

- Bahlcke, Joachim: A magyar püspöki kar és a Habsburg Monarchia. Együttműködéstől a konfrontációig (1686-1790). METEM, Budapest, 2013.
- Fazekas István: A reform útján. A katolikus megújulás Nyugat-Magyarországon. Győri Egyházmegyei Levéltár, Győr, 2014.
- Molnár Antal: Mezőváros és katolicizmus. Katolikus egyház az egri püspökség hódoltsági területein a 17. században. Budapest, 2005.
- Vanyó Tihamér Aladár: Püspöki jelentések a Magyar Szent Korona országainak egyházmegyéiről. 1600-1850. Pannonhalma, 1933.
- Zoványi Jenő: A magyarországi protestantizmus 1565-től 1600-ig. (Humanizmus és reformáció 6.) Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.

4. Kora újkori magyar várostörténet

- Bácskai Vera: Városok Magyarországon az iparosodás előtt. Osiris, Budapest., 2002.
- Bártfától Pozsonyig. Városok a 13-17. században. Szerk. Csukovits Enikő, Lengyel Tünde. Társadalom- és Művelődéstörténeti Tanulmányok 35. 2004.
- Granasztói György: A barokk győzelme Nagyszombatban. Tér és társadalom, 1579-1711. Akadémia Kiadó, Budapest, 2004.
- H. Németh István: Várospolitikai és gazdaságpolitika a 16–17. századi Magyarországon. A felső-magyarországi városszövetség I-II. kötet. Budapest. Gondolat Kiadó, 2004.

5. Székely társadalomtörténet a kora újkorban

- Szádeczky-Kardoss: A székely nemzet története és alkotmánya. Históriaantik Könyvesház, 2011
- Imreh István : A törvényhozó székely falu. Kriterion Könyvkiadó Bukarest, 1983
- Bónis György: Magyar jog-székely jog. Kolozsvár, 1942
- Székely felkelés 1595-1596. Előzményei, lefolyása, következményei. Szerk.: Benkő Samu, Demény Lajos, Vekov Károly. Bukarest, 1979.
- Benkő Elek: Középkori udvarház és nemesség a Székelyföldön. Budapest, 2008.

6. Nemesítés a kora újkori Magyarországon

- Kempelen Béla: A nemesség. Utmutató az összes nemesi ügyekben. Genealogiai és heraldikai kézikönyv. Budapest, 1907.
- Avar Anton: Az Országos Levéltár címereslevél-gyűjteményének feldolgozása és digitalizálása (2011-2014). Levéltári Közlemények 85 (2014) 183–261.
- Szabó István: A jobbágy megnemesítése. Turul 55 (1941) 11–21.
- Illés József: A címeres levél kihirdetése. In: Emlékkönyv Kolosváry Bálint dr. jogtanári működésének negyvenedik évfordulójára. Budapest, 1939. 224–231.

7. Közigazgatás a kora újkori Magyarországon

- Pálffy Géza: A Magyar Királyság és a Habsburg Monarchia a 16. században. (História Könyvtár Monográfiák 27.) Budapest, 2010.
- Ember Győző: Az újkori magyar közigazgatás története Mohácstól a török kiűzéséig. Budapest, 1946.
- Trócsányi Zsolt: Erdély központi kormányzata 1540-1690. Budapest, 1980.

8. Apafi Mihály és kora

- R. Várkonyi Ágnes: Erdélyi változások. Budapest, 1984.
- Thallóczy Lajos: Apafi Mihály udvara. I-II. Századok 1878.
- Tavaszy Sándor: A két Apafi fejedelem Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása Kolozsvár, 1943:
- Bíró Vencel: Az erdélyi fejedelmi hatalom fejlődése. 1542–1690, Kolozsvár, 1910.
- Bíró Vencel: Az erdélyi udvarház gazdasági szerepe a XVII. század második felében. Kolozsvár, 1945

9. Törökök kiűzése Magyarországról (1683-1699)

- Hochedlinger, Michael: Austria's Wars of Emergence: War, State and Society in the Habsburg Monarchy, 1683–1757, London, 2003.

- Károlyi Árpád: Buda és Pest visszavívása 1686-ban, Budapest 1936. (Átdolgozta Wellmann Imre)
- Stoye, John: The Siege of Vienna, London, 1964.
- Varga J. János: A fogyó félhold árnyékában, Budapest, 1986.
- Wheatcroft, Andrew: The Enemy at the Gate. Habsburgs, Ottomans and the Battle for Europe, London, 2008.

10. Nemzetközi kapcsolatok a 17. század második felében

- Black, Jeremy: European international relations 1648-1815, New York, 2012.
- Israel, Jonathan: The Dutch republic: its rise, greatness, and fall, 1477-1806, Oxford, 1995.
- Parvev, Ivan: Habsburgs and Ottomans between Vienna and Belgrade, 1683-1739, New York, 1995.
- Stoye, John: Europe unfolding, 1648-1688, London, 1969.
- Wolf, John B.: Toward a European balance of power, 1620-1715, Chicago, 1970.
- Zeller, Gaston: French diplomacy and foreign policy in their European setting. In: The New Cambridge Modern History, Volume V: The Ascendancy of France 1648-1688, Cambridge, 1970

Új- és jelenkori egyetemes történelem

1. A hidegháború és a szuperhatalmi vetélkedés

- Halmosy Dénes: *Nemzetközi szerződések 1945-1982 - a második világháború utáni korszak*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó - Gondolat Könyvkiadó (Budapest), 1985.
- Paul Kennedy: *A nagyhatalmak tündöklése és bukása*, Akadémiai Kiadó (Budapest), 1992.
- Egedy Gergely: *Bevezetés a nemzetközi kapcsolatok elméletébe*, HVG-ORAC (Budapest), 2007. (2011.)
- Magyarics Tamás: *Az Egyesült Államok külpolitikájának története - Mítosz és valóság: Érdekek és értékek*, Antall József Tudásközpont (Budapest), 2014.
- Piers Brendon: *The Decline and Fall of the British Empire, 1781-1997.*, Vintage Books (New York), 2010.
- Éva Haraszti-Taylor: *Britain and Hungary in the Post-War Years, 1945-51*. Vols. I-II., Astra Press (Nottingham), 2000.
- H. Haraszti Éva: *Anglia és Magyarország párhuzamos története, 1945-1951.*, Scolar (Budapest), 2002.

2. A bipoláris rendszer felbomlása és az új nemzetközi rendszer alapvonásai

- *Európa 1945-2000 - A megosztástól az egységig*, szerk.: Németh István, Aula (Budapest), 2004.
- Bayer József: *A politikai gondolkodás története*, Osiris (Budapest), 1998. (2001, 2003, 2005.)
- *Megroppan a világrend*, szerk.: Ormos Mária, 2. kötet, Argumentum (Budapest), 2016.
- *Az orosz birodalom születései*, szerk.: Frank Tibor, Gondolat (Budapest), 2016.
- Henry Kissinger: *Diplomácia*, Panem—McGraw-Hill—Grafo (Budapest), 1996.

3. Magyarország nyugati kapcsolatrendszerének alakulása, 1957-1989

- Arday Lajos: *Az Egyesült Királyság és Magyarország*, Mundus Magyar Egyetemi Kiadó (Budapest), 2005.
- Borbándi Gyula: *A magyar emigráció életrajza* 1-2. köt., Európa Könyvkiadó (Budapest), 1989.
- Borhi László: *Iratok a magyar-amerikai kapcsolatok történetéhez 1957-1967*, Ister Kiadó (Budapest), 2002.
- Kecskés D. Gusztáv: *Magyar-francia kapcsolatok, 1945-1990 – Források*, MTA Történettudományi Intézet (Budapest), 2013.
- *Magyar külpolitika a 20. században*, szerk.: Gazdag F. - Kiss J.L., Zrínyi Kiadó (Budapest), 2004.
- *Angliától Nagy-Britanniáig - Magyar kutatók tanulmányai a brit történelemről*, szerk.: Frank Tibor, Gondolat (Budapest), 2007.

4. Az Egyesült Államok mint szuperhatalom, 1945-2001

- Niall Ferguson: *Colossus. The Rise and Fall of the American Empire*, Penguin (London), 2005.
- Michael Mandelbaum: *Mission Failure. America and the World in the Post-Cold War*. Oxford UP (Oxford—New York), 2016.
- Joshua B. Freeman: *American Empire, 1945-2000.*, Viking/Penguin (New York), 2012.
- Paul Hollander: *Anti-Americanism – Irrational&Rational*, Transaction (New Brunswick — London), 2005.
- Robert Hughes: *Culture of Complaint. The Fraying of America*, Oxford UP (Oxford—New York), 1993.
- Allan Bloom: *The Closing of the American Mind*, Simon & Schuster (New York), 1987.
- *Gyarmatokból impérium - Magyar kutatók tanulmányai az amerikai történelemről*, szerk.: Frank Tibor, Gondolat (Budapest), 2007.

5. Az NSZK keleti kapcsolatai és a keleti nyitás

- Horváth István – Németh István: *...és a falak leomlanak - Magyarország és a német egység (1945-1990)*, Magvető Könyvkiadó (Budapest), 1999.
- Helmut Schmidt: *Die Deutschen und ihre Nachbarn*, Goldmann Verlag (München), 1990.
- Carola Stern: *Willy Brandt*, Napvilág Kiadó (Budapest), 2012.
- *Németföldről Németországba - Magyar kutatók tanulmányai a német történelemről*, (szerk.): Frank Tibor, Gondolat (Budapest), 2012.
- Ormos Mária: *Németország története a 20. században*, Rubicon-könyvek (Budapest), 2008.

6. Társadalmi mozgalmak és a jogkiterjesztés folyamata Latin-Amerikában a XIX-XX. században

- E.B. Burns – Th. E. Skidmore: *Elites, Masses, and Modernization in Latin America, 1850-1930.*, University of Texas Press (Austin), 1979.
- *Handbook of Social Movements across Latin America*, szerk.: P. Almeida – A. Cordero Ulate, Springer Netherlands (Dordrecht), 2015.
- *Latin America in the 1940s - War and Postwar Transitions*, szerk.: David Rock, University of California Press (Berkeley), 1994.
- Szilágyi Ágnes Judit: Érdékvédelem, szakszervezetek Brazíliában az I. világháború éveiben, in NMTÉ ÉVKÖNYV, 42: 43-59. o. (2016)

7. A klasszikus politikai populizmus Latin-Amerikában

- Anderle Ádám: El populismo, in: Manuel Lucena Salmoral (szerk.): *Historia de Iberoamérica: Historia contemporanea*, Cátedra (Madrid), 1988. 559-609.o.
- Dömény Zsuzsa: *Pártok a latin-amerikai társadalmakban*, MTA Politikai Tudományok Intézete (Budapest) Műhelytanulmányok 2005/2.
- Horváth Gyula: A „klasszikus” politikai populizmus Latin-Amerikában argentin, brazil és mexikói példák alapján = *ActSciSoc* (2012) 36: 11–21.o.
- Ernesto Laclau: *A populista ész*, NoranLibro (Budapest), 2011.

8. Ázsia geopolitikai kérdései a XIX. és a XX. században

- Balogh András: *Bevezetés Délkelet-Ázsia történelmébe*, ELTE Eötvös Kiadó (Budapest), 2016.
- Zbigniew Brzezinski: *A nagy sakktabla - Amerika világelsősége és geostratégiai feladatai*, Európa Kiadó (Budapest), 1999.
- Itty Abraham: *How India Became Territorial: Foreign Policy, Diaspora, Geopolitics*, Stanford University Press, 2014.
- *The Greater Middle East in Global Politics*, szerk.: M. Parvizi Amineh, BRILL (Boston), 2007.
- *Central Eurasia In Global Politics: Conflict, Security And Development*, szerk.: Mehdi Parvizi Amineh – Henk Houweling, BRILL (Boston), 2005.
- Andrew Small: *The China-Pakistan Axis: Asia's New Geopolitics*, Oxford University Press, 2015.

9. Az állam és a nemzet Ázsiában

- *Civil Society, Globalization and Political Change in Asia: Organizing Between Family and State*, Routledge, szerk.: Robert P. Weller, Routledge (New York), 2006.
- Xiaoqin Guo: *State and Society in China's Democratic Transition: Confucianism, Leninism, and Economic Development*, Routledge (New York), 2003.
- Pradeep P. Barua: *The State at War in South Asia*, University of Nebraska Press (Nebraska), 2005.
- *State, Society and International Relations in Asia*, szerk.: M. Parvizi Amineh, Amsterdam University Press (Amsterdam), 2010.

10. Az európai gyarmatosítás és a dekolonizáció legfontosabb aspektusai

- Salgó László - Balogh András: *A gyarmati rendszer története, 1870-1955.*, Kossuth Kiadó (Budapest), 1980.

- Felipe Fernandez-Armesto: *Alternatív világtörténet. Az újkor történet*, Atheneum 2000 – Pannonica (Budapest), 2001.
- David B. Abernethy: *The Dynamics of Global Dominance: European Overseas Empires, 1415-1980.*, Yale University Press, 2000.
- Raymond Betts - Raymond F. Betts: *Decolonization*, Routledge (New York), 2004.
- Jan C. Jansen - Jürgen Osterhammel: *Decolonization: A Short History*, Princeton University Press, 2017.

11. Afrika helye és szerepe a nemzetközi rendszerben a hidegháború idején és a poszt-bipoláris korszakban

- Búr Gábor: *A szubszaharai Afrika története, 1914-1991.*, Kossuth (Budapest), 2011.
- David Birmingham: *The Decolonisation of Africa*. UCL Press, 1995.
<https://worldwidehistoryonline.files.wordpress.com/2017/04/the-decolonization-of-africa.pdf>
- Adekeye Adebajo: *The curse of Berlin: Africa after the Cold War*, Hurst & Co., 2010.
- Scarlett Cornelissen – Fantu Cheru - Timothy M. Shaw: *Africa and international relations in the 21st century*, Palgrave Macmillan, 2012.

12. Európa története és a nemzetközi kapcsolatok a két világháború között

- a) Majoros István: *Párizs keleti partnereinek katonai ereje a két világháború között*, Auróra, 2010.
- b) Horst Möller: *Europa zwischen den Weltkriegen*, De Gruyter Oldenbourg, 1998.
- c) Székely Gábor: *Béke és háború. A nemzetközi békeszervezetek története*, Napvilág Kiadó (Budapest), 1998.
- d) Székely Gábor: *Hitler – Sztálin – Chamberlain, az elkerülhetetlen II. világháború*, Volos Kiadó, 2019.
- e) Heinrich August Winkler: *Németország története a modern korban I-II.* Osiris (Budapest), 2005.

Modernkori Magyarország

- 1. A Habsburg Birodalom és Magyarország, 1790-1830 (politika, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**
- 2. A reformkor Magyarországon, 1830-1848 (politika, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**
- 3. Forradalom és szabadságharc, 1848-1849 (politika és háború, a téma historiográfiája)**
- 4. A Bach-rendszertől a kiegyezésig, 1849-1867 (politika, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**
- 5. A dualizmus rendszerének megszilárdulása és konszolidált időszaka, 1868-1890 (politika, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**
- 6. A dualizmus válságperiódusa és az I. világháború, 1890-1918 (politika, háború, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**
- 7. Magyarország története 1919 és 1931 között (politika, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**
- 8. Magyarország az 1930-as években (politika, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**
- 9. Magyarország a második világháború alatt (politika, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**
- 10. Magyarország története 1945 és 1949 között (politika, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**
- 11. Magyarország története a Rákosi-rendszerben (politika, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**
- 12. Magyarország története a Kádár-rendszerben (politika, társadalom, gazdaság és művelődés, a téma historiográfiája)**

Kelet-európai történelem

1. Kelet-Európa és a világrendszer. A Nyugat-Európa-centrikus történetfelfogás: utolérés vagy leszakadás. A világrendszer és régiói. A félperiféria elmélete és Kelet-Európa: a régió elhelyezkedése a világrendszerben.

Irodalomjegyzék¹:

- Arrighi, Giovanni: A fejlődés illúziója: A félperiféria koncepciójának megújítása, *Eszmélet* 26. évf. 103. (2014. ősz) 159-192.
- Wallerstein, Immanuel: A modern világ gazdasági rendszer kialakulása. Gondolat, Budapest, 1983.
- Wallerstein, Immanuel: Bevezetés a világrendszer-elméletbe. Budapest, L'Harmattan-Eszmélet Alapítvány, 2010.

2. A „kelet-európai elkanyarodás” elmélete. Viták a történettudomány és a politika határmezsgyéjén.

Irodalomjegyzék:

- Gunst Péter: Kelet-Európa gazdasági-társadalmi fejlődésének néhány kérdése. In: Ring Éva (szerk.) *Helyünk Európában. Nézetek és koncepciók a 20. századi Magyarországon*. II. kötet. Magvető Kiadó, Budapest, 1986. 378-400.
- Krausz Tamás: A magyar történetírás és a marxizmus - Megjegyzések a "kelet-európaiság" problémájához, *Eszmélet* 24.évf. 94. 182-244.
- Pach Zsigmond Pál: A nyugat-európai és magyarországi agrárfejlődés a XV-XVII. században. Budapest, 1963, Kossuth.

3. Államformák, politikai berendezkedések a kelet-közép-európai és kelet-európai országokban a kora újkortól 1918-1919-ig („feudális alkotmányok” és polgári alaptörvények a térségben)

Irodalomjegyzék:

¹Az irodalomjegyzék – minden tételnél – csak a legfontosabb alapirodalmat tartalmazza. Ezek mellett további 3-5 mű ismerete is szükséges.

- Makkai László: Feudalizmus és az eredeti jellegzetességek Európában. In: Ring Éva (szerk.) Helyünk Európában, Nézetek és koncepciók a 20. századi Magyarországon, II. kötet. Magvető Kiadó, Budapest, 1986. 447-477.
- Ring Éva: „Lengyelországot az anarchia tartja fenn?” Eötvös Kiadó, Budapest, 2001.
- Ring Éva: Oroszország és az állami modernizáció különböző típusai Kelet-Közép-Európában. In: Krausz Tamás (szerk.) Kelet-Európa: történelem és sorsközösség. Palotás Emil 70. születésnapjára. ELTE Kelet-Európa Története Tanszék. Budapest, 2006. 226-238.
- Somogyi Éva: Hagyomány és átalakulás. Állam és bürokrácia a dualista Habsburg Monarchiában. L'Harmattan, Budapest, 2006.

4. A kelet-európai történelmi fejlődés gazdasági és társadalmi sajátosságai a 19-20. században.

Irodalomjegyzék:

- Berend T.Iván – Ránki György: Közép-Kelet-Európa gazdasági fejlődése a 19-20. században. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1976.
- Komlos, John: Az Osztrák-Magyar Monarchia mint közös piac. Ausztria-Magyarország gazdasági fejlődése a tizenkilencedik században. Maecenas, Budapest, 1990.
- Tomka Béla: Európa társadalomtörténete a 20. században, Osiris, Budapest, 2009.

5. A kelet-európai történelmi régió alrégiókra való bomlásának bemutatása

Irodalomjegyzék:

- Niederhauser Emil: Kelet-Európa története, MTA Történettudományi Intézet, História könyvtár-Monográfiák 16., Budapest. 2001.
- Szűcs Jenő: Vázlat Európa három történelmi régiójáról. Történelmi Szemle 24.évf. 3.sz. 313-357.
- Sashalmi Endre (szerk.) „Kelet-Európa” és a „Balkán”, 1000-1800. Intellektuális vagy valós történelmi régiók? PTE, Pécs, 2007.

6. A nemzetállamok létrejötte Kelet-Európában. Az „államnemzet” és a „kultúrnemzet” dualitása. Az állam-egyház viszony alakulása az új- és jelenkorban.

Irodalomjegyzék:

- Gellner, Ernest: A nemzetek és a nacionalizmus, Napvilág, Budapest, 2009.
- Hobsbawm, Eric: A nacionalizmus kétszáz éve. Maecenas, Budapest, 1997.
- Niederhauser Emil: A nemzeti megújulási mozgalmak Kelet-Európában. Akadémiai, Budapest, 1977.
- Ring Éva: Államnemzet és kultúrnemzet válaszfútján, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2004.

7. A nacionalizmus meghatározásai, fogalma. A nacionalizmus társadalmi tartalma, ideológiái az új- és jelenkori Kelet-Európában.

Irodalomjegyzék:

- Juhász József – Krausz Tamás (szerk.): Az új nemzetállamok és az etnikai tisztogatások Kelet-Európában 1989 után. Budapest, L'Harmattan – ELTE Kelet-Európa Története Tanszék, 2009.
- Juhász József: Föderalizmus és nemzeti kérdés. Gondolat, Budapest 2010.
- Niederhauser Emil: A nemzetek születése Kelet-Európában. Kossuth, 1976.
- Romsics Ignác: Nemzet, nemzetiség és állam Kelet-Közép és Délkelet-Európában a 19. és 20. században. Napvilág, Budapest, 1998.

8. A kelet-európai politikai rendszerek a két világháború között.

Irodalomjegyzék:

- Bibó István: A kelet-európai kisállamok nyomorúsága, Bibó István munkái - Centenárium sorozat 5. Argumentum-Bibó István Szellemi Műhely, Budapest, 2011.
- Hajdu Tibor: Közép-Európa forradalma 1917-1921. Gondolat, Budapest, 1989.
- Jelavich, Barbara: A Balkán története. Osiris-2000, 1996.

- Palotás Emil: Kelet-Európa története a 20. század első felében. Budapest, Osiris, 2003.

9. A holokauszt története, különös tekintettel Kelet-Európára. A háború utáni következmények a világpolitikában.

Irodalomjegyzék:

- Krausz Tamás: Antiszemitizmus, holokauszt, államszocializmus. Budapest, 2004, Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Karsai László: Holokauszt. Pannonica, Budapest, 2001.
- Rostoványi Zsolt: Együttélésre ítélve. Zsidók és palesztinok küzdelme a Szentföldért. Corvina kiadó. 2006

10. A második világháború és következményei a térségben. A nemzetközi erőviszonyok átrendeződése, a hidegháború és az enyhülés kelet-európai aspektusai.

Irodalomjegyzék:

- Feitl István – Földes György (szerk.): 1945 a világtörténelemben. Napvilág, Budapest, 2005.
- Gaddis, John Lewis: Most már tudjuk. A hidegháború történetének újraértékelése. Európa, Budapest 2001.
- Ránki György: A második világháború története. Gondolat, Budapest 1982.

11. Az államszocializmus korszaka. Fogalmak, elméletek az államszocializmus értelmezéséről. Az államkapitalizmus-vita.

Irodalomjegyzék:

- Kenéz Péter: A Szovjetunió története – A kezdetektől az összeomlásig. Akkord, Budapest, 2008.
- Krausz Tamás – Bartha Eszter (szerk.) 1968: Kelet-Európa és a világ. L'Harmattan Kiadó–ELTE BTK Kelet-Európa Története Tanszék, Budapest, 2009.

- Krausz Tamás – Szigeti Péter (szerk.): Államszocializmus. Értelmezések-viták-tanulságok, L'Harmattan – Eszmélet Alapítvány, Budapest, 2007.
- Tanulmányok a szocializmus történetéből. Múltunk, 46. évf. (2001), 2-3. szám.

12. A történetírás Kelet-Európában – A történetírás Kelet-Európáról

Irodalomjegyzék:

- Bartha Eszter: Az egzotikus „másik”? Kelet-Európa fogalmak a jelenkori magyar historiográfiában In: Juhász József (szerk.): Kelet-európai sorsfordulók: Tanulmányok a 80 éves Palotás Emil tiszteletére. L'Harmattan; ELTE BTK Kelet-Európa Története Tanszék, Budapest, 2016. 341-349.
- Krausz Tamás: Vitás kérdések a Szovjetunió és Kelet-Európa XX. századi történetében. Ruzsisztikai könyvek. XXXIII. Russica Pannonicana, Budapest, 2011.
- Niederhauser Emil: A történetírás története Kelet-Európában. História könyvtár – Monográfiák 6. MTA Történettudományi Intézet, Budapest, 1995.

ATELIER Interdiszciplináris történeti Doktori Program

Historiográfia

1) Történetelmélet és történeti módszer az Annales iskolában

- Benda Gyula – Szekeres András (szerk.): *Az Annales. A gazdaság-, társadalom- és művelődéstörténet francia változata*. L'Harmattan – Atelier, Budapest, 2007.
- Czoch Gábor – Sonkoly Gábor (szerk.): *Társadalomtörténet másképp. A francia társadalomtörténet új útjai a kilencvenes években*. Debrecen, é.n.
- Marc Bloch: *A történész mestersége. Történelemelméleti írások*. Budapest, Osiris, 1996.
- Roger Chartier: A világ mint reprezentáció. In: Kisantal Tamás (szerk.): *Narratívák 8. Elbeszélés, kultúra, történelem*. Budapest, Kijárat, 2009. 35–54.
- Daniel S. MILO: Egy kísérleti történettudományért, avagy a vidám történettudomány. In: Kisantal Tamás (szerk.): *Narratívák 8. Elbeszélés, kultúra, történelem*. Budapest, Kijárat, 2009, 55–76.

2) Kortárs történelem

- André Burguière: A társadalmi változás : egy fogalom rövid története. In: Czoch G. – Sonkoly G. (szerk.): *Társadalomtörténet másképp*. Debrecen, Csokonai, é.n. 89–104.
- van Eijnatten, J.– Jonker, E. – Ruberg, W. – Segal, J.: Shaping the Discourse on Modernity'. *International Journal for History, Culture and Modernity* (1.) 2013. 1. 3–20.
- François Hartog–Jacques Revel (szerk.): *A múlt politikai felhasználásai*. Budapest, Atelier L'Harmattan –Atelier, 2006.
- Lucian Hölscher : Új annalizmus. *Aetas* (23.) 2008. 4. 158–172.
- Szekeres András (szerk.): *A történész szerszámosládája. A jelenkori történeti gondolkodás néhány aspektusa*. L'Harmattan–Atelier, Budapest, 2002.
- Jörn Rüsen: Making Sense of Time. Towards Universal Typology of Conceptual Foundations of Historical Consciousness, New York, Berghahn, 2007. Chapter 1.

3) Kortárs történeti és társadalomtudományos időmodellek

- Czoch Gábor – Sonkoly Gábor: Új időmodellek a gazdaságtörténetben. Beszélgetés Jean-Yves Grenier-vel. *Aetas* (14.) 1999. 1–2. 306–311.
- L.H. Gundersen – C.S. Holing (eds.): *Panarchy. Understanding transformations in human and natural systems*. 2002, Island Press, Washington, 2002, 419–438.
- Jürgen Habermas: *Filozófiai diskurzus a modernségről*. Helikon, Budapest, 1985. 7–15; 273–296.
- François Hartog: *A történetiség rendjei. Perzentizmus és időtapasztalat*. L'Harmattan, Budapest, 2005.
- Reinhardt Koselleck: *Elmúlt jövő. A történeti idő szemantikája*. Atlantisz, Budapest, 2003.

4) Emlékezet, örökség és történetírás

- Berber Bevernage: *History, Memory and State-Sponsored Violence. Time and Justice*. Routledge, New York, 2011, 1–22; 91–176.
- David Lowenthal: Az örökség rendeltetése; Az örökségmegteremtése. In: Erdősi P. – Sonkoly G. (szerk.): *A kulturális örökség*. L'Harmattan, Budapest, 2004. 55–82; 463–492.
- Gyáni Gábor: A történelmi emlékezet rítusai. In: Szekeres András (szerk.): *A történész szerszámosládája*. L'Harmattan, Budapest, 2002. 103–113.
- Chris Lorenz: Blurred lines. History, memory and the experience of time. *International Journal for History, Culture and Modernity*. 2014. (2.) 1. 43–62.
- Sonkoly Gábor: *Bolyhos tájaink. A kulturális örökség történeti értelmezései*. Eötvös Kiadó, Budapest, 2016, 11–34; 161–194.
- Pierre Nora: *Emlékezet és történelem között. Válogatott tanulmányok*. Napvilág, Budapest, 2010.

5) A kultúra elmélete

- Raymond Williams: „Kultúra; A kultúra elemzése” In: Wessely Anna (szerk.): *A kultúra szociológiája*. Osiris, Budapest, 2003. 28–40.
- Márkus György: „A kultúra társadalma: a kulturális modernitás konstitúciója”. In: Uő: *Kultúra és modernitás*, T-Twins/Lukács Archívum, Budapest, 1992. 67–90.
- Friedrich. H. Tenbruck: A polgári kultúra. In: Wessely Anna (szerk.): *A kultúra szociológiája*. Osiris, Budapest, 2003. 52–70.
- Roger Chartier: „A szellemi élet története vagy szocio-kulturális történet. A francia irányzatok”. *Történelmi szemle* (27) 1984. 3, 404–422.
- Stuart Hall: „A kulturális identitásról”. In: Feischmidt Margit (szerk.): *Multikulturalizmus*. Osiris/Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1997. 60–85.

6) Hagyományok, trendek, megközelítések a kultúrtörténet írásában

- Peter Burke: *Varieties of Cultural History*. Ithaca, New York, Cornell University Press, 1997.
- Peter Burke: *What is Cultural History?* 2nd ed. Cambridge, Polity Press, 2004.
- Czoch Gábor: Mentalitástörténet. In: Bódy Zsombor– Ö. Kovács József (szerk.): *Bevezetés a társadalomtörténetbe. Hagyományok, irányzatok, módszerek*. Budapest, Osiris, 2003. 467–493.
- Dobszay Tamás – Fónagy Zoltán – Szívós Erika: Művelődéstörténet, kultúrtörténet. In: Bódy Zsombor– Ö. Kovács József (szerk.): *Bevezetés a társadalomtörténetbe. Hagyományok, irányzatok, módszerek*. Budapest, Osiris, 2006. 389–415.
- Christoph Conrad: A kulturális fordulat a történettudományban („Társadalom” helyett „kultúra”?). *Magyar Lettre Internationale*, 58. sz., 2005 ősz, 65–67.
- <http://epa.oszk.hu/00000/00012/00042/conrad.html>
- Karen Halttunen: A kultúrtörténet és a narrativitás kihívása. In: Kisantal Tamás (szerk.): *Narratívák 8. Elbeszélés, kultúra, történelem*. Kijárat, Budapest, 2009. 278–294.

7) Antropológia és kultúrtörténet

- Sebők Marcell (szerk.): Történeti antropológia. Replika Kör, Budapest, 2000.
- Clifford Geertz: Sűrű leírás. Út a kultúra értelmező elméletéhez. In: Uő: Az értelmezés hatalma. Antropológiai írások. Második, javított kiadás. Osiris, Budapest, 2001. 194–226.
- Victor Turner: Liminalitás és communitas. In: Uő: A rituális folyamat. Struktúra és antistruktúra. Osiris, Budapest, 2002. 107–144.
- Klaniczay Gábor: Történeti antropológia. In: Uő: A civilizáció peremén. Kultúrtörténeti tanulmányok. Budapest, Magvető. 1990, 37–57.
- Apor Péter: Történeti antropológia. Bódy Zsombor– Ö. Kovács József (szerk.): Bevezetés a társadalomtörténetbe. Hagyományok, irányzatok, módszerek. Budapest, Osiris, 2006. 449–472.
- Wilhelm Gábor: Egzotikus szövegek értelmezhetősége, in Antropológia és irodalom. Egy új paradigma útkeresése. Szerk. Biczó Gábor – Kiss Noémi. Csokonai, Debrecen, 2003, 53–70.

8) New Cultural History – az új kultúrtörténet

- Lynn Hunt: History, Culture, and Text. In: Uő (ed.): *The New Cultural History*. Berkeley – Los Angeles – London, University of California Press, 1989. 1–22.
- Patricia O'Brien: Michel Foucault's History of Culture. In: Lynn Hunt (ed.): *The New Cultural History*. Berkeley – Los Angeles – London, University of California Press, 1989. 25–46.
- Roger Chartier: Texts, Printing, Readings. In: Lynn Hunt (ed.): *The New Cultural History*. Berkeley – Los Angeles – London, University of California Press, 1989. 154–175.
- Thomas Laqueur: A nyelv és a test. In: Uő: *A testet öltött nem. Test és nemiség a görögöktől Freudig*. Budapest, Új Mandátum, 2002. 21–45.
- Richard Biernacki: Módszer és metafora az új kultúrtörténet után. In: Kisantal Tamás (szerk.): *Narratívák 8. Elbeszélés, kultúra, történelem*. Kijárat, Budapest, 2009. 77–106.

- Majtényi György: Az "új kultúrtörténet"-ről. Nyelvi fordulat – kritikai fordulat – kulturális fordulat. *Aetas* (20) 2005. 3. 162–169.

Társadalomtörténet-írás

9) Társadalomtörténet és társadalmi kategóriák

- Reinhart Koselleck: Ellenségfogalmak. In: Szabó Márton (szerk.), *Az ellenség neve*. Budapest, Józsefvég, 1998. 12–23.
- Immanuel Wallerstein: A modern világrendszer mint kapitalista világgazdaság: termelés, értéktöbblet és polarizáció. In: Uő: *Bevezetés a világrendszer-elméletbe*. Budapest, L'Harmattan, 2010. 57–90.
- Joan W. Scott: A társadalmi nem (gender): a történelmi elemzés hasznos kategóriája. In: Uő (szerk.): *Van-e a nőknek történelmük?* Balassi. Budapest, 2001. 126–160.
- Jürgen Habermas: *A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltása*. Gondolat, Budapest, 1971. 44–48; 220–252.
- Mannheim Károly: A nemzedékek problémája. In: Uő: *Tudásszociológiai írások*. Osiris, Budapest, 2000. 213–253.

10) A társadalmi helyzet meghatározásának megközelítései (elméletek, módszerek)

- Andorka Rudolf: Háztartási rendszerek és az idős emberek élete a 18–19. századi magyarországi falvakban. In: Uő: *Gyermek, család, történelem. Történeti demográfiai tanulmányok*. Andorka Rudolf Társ.tud. Társaság – Századvég Kiadó, 2001.
- Beck, Ulrich: Túl renden és osztályon? Társadalmi egyenlőtlenségek, társadalmi individualizációs folyamatok és az új társadalmi alakulatok, identitások keletkezése. In: Angelusz Róbert (szerk.): *A társadalmi rétegződés komponensei*. Új Mandátum, Budapest, 1997. 418–458.
- Bourdieu, Pierre: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz Róbert (szerk.): *A társadalmi rétegződés komponensei*. Új Mandátum Kiadó, Budapest, 1997. 156–177.

- Brubaker, Roger – Cooper, Frederick: Beyond „identity”. *Theory and Society* (29.) 2000. February, 1–47.
- Huszár Ákos: Foglalkozási osztályszerkezet (I.) – Elméletek, modellek. *Statisztikai Szemle* (91. évf.) 2013. 1. 31–56. Uő: Foglalkozási osztályszerkezet (II.) – Az osztályozás problémái. *Statisztikai Szemle* (91.) 2013. 2. 117–131.
- Tóth Zoltán: Bevezetés. In: Uő: *Szekszárd társadalma a századfordulón*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989. 7–27.

11) A modern magyar társadalom formálódása a 19. században

- Bácskai Vera: A régi polgárságról. In: Kövér György (szerk.): *Zsombékok. Középosztály és iskoláztatás Magyarországon*. Századvég Kiadó, Budapest, 2006. 15–37.
- Egyed Ákos: *Falu, város, civilizáció. Tanulmányok a jobbágyszabadítás és a kapitalizmus történetéből Erdélyben 1848–1914*. Kritérion, Bukarest, 1981. 226–245. (A falu társadalma)
- Gunst Péter: A magyar agrártársadalom 1850–1914 között. In: Uő (szerk.): *A magyar agrártársadalom a jobbágyszabadításától napjainkig*. Napvilág Kiadó, Budapest, 1998. 163–207.
- Hajnal István: Az osztálytársadalom. In: Domanovszky Sándor (szerk.): *Magyar Művelődéstörténet 5*. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1942. 165–200.
- Kövér György: A magyar középosztály-teremtés programjai és kudarcai. Fogalomtörténeti áttekintés a reformkor végétől a nagy válság kezdetéig. In: Uő (szerk.): *Zsombékok. Középosztály és iskoláztatás Magyarországon*. Századvég Kiadó, Budapest, 2006. 77–160.
- Tóth Zoltán: II. Társadalmi státus és foglalkozás. A rendszerek. In: Uő: *Társadalomfogalmak az osztrák és magyar társadalomstatisztikában*. Balassi Kiadó, Budapest, 103–184.

12) A modern magyar társadalom változásai a 20. században

- Belényi Gyula: *Az állam szorításában. Az ipari munkásság átalakulása Magyarországon, 1945–1965.* Belvedere Meridionale, Szeged, 2009.
- Erdei Ferenc: A magyar társadalom a két háború között. In: Uő: *A magyar társadalomról.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980. 293–345.
- Ferge Zsuzsa: *Társadalmunk rétegződése. Elvek és tények.* Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Budapest, 1973.
- Varga Zsuzsa: Mit ér a munkás, ha paraszt (is)? A falusi munkásság és a hatalom a Kádár-korszakban. *Korall* 49. 2012. 37–57.
- Weis István: *A mai magyar társadalom.* Magyar Szemle Társaság, Budapest, 1930.

Az Oszmán Birodalom, a magyarországi török hódoltság és a Török Köztársaság története

1. Az Oszmán Birodalom 1500–1700 közti történetének elbeszélő forrásai

Saját gyűjtés alapján

2. Az Oszmán Birodalom 1500–1700 közti történetének okleveles forrásai

Saját gyűjtés alapján

3. Az Oszmán Birodalom 1500–1700 között

- Halil Inalcik, *The Ottoman Empire. The Classical Age 1300–1600*. New York–Washington, 1973.
- İ. H. Uzunçarşılı, *Osmanlı tarihi*. III/1–2. Ankara 1977.

4. A szultáni szeráj a 16–17. században

- Káldy-Nagy Gyula, *Szulejmán*. Budapest, 1974.

5. Az oszmán diplomácia a 17. századig

- Faik Reşit Unat, *Osmanlı sefirleri ve sefaretnameleri*. Ankara, 1968.
- Bertold Spuler, *Die europäische Diplomatie in Konstantinopel bis zum Frieden von Belgrad (1739)*. *Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven*. 1935.

6. Isztambul a 16.–17. században

- Robert Mantran, *Istanbul dans la deuxième moitié du XVIIe siècle. Essai d'histoire institutionnelle, économique et sociale*. Paris, 1962.
- Dávid Géza, *Maximilian Brandstetter törökországi utazása és Isztambul 16–17. századi népessége. Művészet és mesterség. Tisztelgő kötet R. Várkonyi Ágnes emlékére*. Szerk. Horn Ildikó et alia. Budapest, 2016.

7. Az oszmán szúrnámék

- Nurhan Atasoy, Surname-i hümayun. İstanbul, 1997.
- Esin Atıl, Levni and the Surname: The Story of an Eighteenth-Century Ottoman Festival. İstanbul 2000.

8. Az oszmán szultánok legitimációja

- Suraiya Faroqhi, Die Legitimation der Osmanensultane. Zeitschrift für Türkeistudien, 1989.

9. Diplomácia a kora újkorban (követségek, reprezentáció)

- Garrett Mattingly, Renaissance Diplomacy. London, 1962.
- Charles H. Carter, The Ambassadors of Early Modern Europe: Patterns of Diplomatic Representation in the Early Seventeenth Century. In: From the Renaissance to the Counter-Reformation. Essays in honour of Garrett Mattingly. Ed. by Charles H. Carter. London, 1966.

10. A Habsburg Birodalom, a Magyar Királyság és az Erdélyi Fejedelemség a 16–17. században

- Pálffy Géza: A Magyar Királyság és a Habsburg Monarchia a 16. században. Budapest, 2015.
- Péter Katalin: A magyar romlásnak századában. Budapest, 1979.

Társadalom és gazdaságtörténet

Témakörök

1. Táj és történelem. A környezettörténet újabb eredményei. Az Annales és a magyarországi recepció
2. A magyar gazdaság- és társadalomtörténet öröksége (agrártörténet, uradalomtörténet, parasztságtörténet, ipartörténet, vállalat-történet, a polgárság története)
3. A városi tér és lakossága (városhierarchia, település- és építéstörténet, népesedéstörténet).
4. Iparosodás és városfejlődés a 19. században
5. Az urbanizáció társadalmi konfliktusai (migráció, lakhatás, szegénység, bűnözés, prostitúció)
6. A hétköznapi élet története a kulturális antropológia és az oral history megvilágításában
7. A polgárság és a polgári kultúra történeti vizsgálata
8. A professzionalizáció történeti elemzésének módszertani kérdései (státus, hivatás, foglalkozás)
9. Vállalat-történet és mikrotörténelem. A vállalat-történet aktorai
10. A kollektív erőszak társadalomtörténeti vizsgálatának lehetőségei
11. Biográfia, prozopográfia és társadalomtörténet
12. Kelet-Európa 20. századi összehasonlító történetének fő kérdései
13. Nőtörténet a 20. században

A felkészüléshez az alapvető kézikönyvek mellett természetesen szükség van a legfontosabb folyóiratok (Aetas, Korall, Századok, Történelmi Szemle stb.) legújabb évfolyamainak témakörök szerinti szisztematikus áttanulmányozására.

Ajánlott irodalom

1. A történelem és a társadalomtudományok

- *Bevezetés a társadalomtörténetbe. Hagyományok, irányzatok, módszerek.* (Szerk. Bódy Zsombor – Ö. Kovács József) Osiris, Bp. 2003.

- Stone, Lawrence: History and the social sciences in the twentieth century. In: uő: *The past and the present revisited*. London & New York, 1987. 3-45.
- Kocka, Jürgen: History, the social sciences and potentials for cooperation. With particular attention to economic history. *InterDisciplines*, 1 (2010) 43-63. [DOI:10.2390/indi-v1-i1-6]
- *Az Annales. A gazdaság-, társadalom- és művelődéstörténet francia változata* (Szerk. Benda Gyula, Szekeres András) L'Harmattan - Atelier, Bp. 2007.
- Kövér György: Az Annales születése és a magyar gazdaságtörténet-írás. In: „A francia történetírás hazai nagykövete”. Ünnepi kötet Papp Imre 65. születésnapjára. (Szerk. Bárányi Attila et al.) Debrecen, 2013. 215-223.
- Czoch Gábor: Az Annales történetírásának magyarországi recepciója az 1960-as években. In: *Vis-à-Vis. Tanulmányok az Atelier fennállásának 25. évfordulójára* (Szerk. Erdősi Péter és Klement Judit) Budapest, 2015. 111-145.
- Eddie, Scott M.: *Ami „köztudott”, az igaz is? Bevezetés a kliometrikus történetírás gondolkodásmódjába*. Csokonai, Debrecen 1996.
- Komlos, John: Hol tart az antropometrikus történetírás? Áttekintés a negyedszázados kutatás eredményeiről. *Aetas*, 21 (2006) 2-3. 268-283. URL: <http://www.aetas.hu/2006-02/komlos-3.pdf>
- Wrigley, E. A.: *Népesedés és történelem*. Bp. Kossuth, 1973.
- Livi-Bacci, Massimo: *A világ népességének rövid története*. Bp. Osiris, 1999.
- Benda Gyula: A magyarországi családrekonstrukciós vizsgálatok mérlege. In: uő. *Társadalomtörténeti tanulmányok*. Bp. 2006. 67-77.
- Faragó Tamás: A magyarországi történeti demográfiai kutatás vázlatos története. I. A kezdetektől 1945-ig. *Történeti Demográfiai Évkönyv*, 2006-2008. Bp. 2008. 5-41.
- *Tér és történelem*. (Szerk. Benda Gy. – Szekeres A.) Bp., 2002.
- Kümin, Beat – Osborne, Corneille: At home and in the workplace: A historical introduction to the „spatial turn”. *History and Theory* 52 (2013) 305-318. URL: <http://www.historyandtheory.org/authorpdfs/kuminusborneintro.pdf>
- Gyáni Gábor: „Térbeli fordulat” és a várostörténet. *Korunk*, 18 (2007) 7. URL: <http://epa.oszk.hu/00400/00458/00127/3635.html> ill. <http://www.korunk.org/?q=node/8&ev=2007&honap=7&cikk=8604>
- Mackinder, Halford J.: A földrajz mint a történelem kulcsa <1904>; Mackinder, Halford J.: Demokratikus ideálok és a valóság <1919>. In: *Geopolitikai*

szöveggyűjtemény. (Szerk. Csizmadia S. - Molnár G. - Pataki Gábor Zsolt). (2. kiad). Stratégiai és Védelmi Kutató Hivatal, Budapest 2002.16-27; 28-35.

- Keményfi Róbert: *Földrajzi szemlélet a néprajztudományban. Etnikai és felekezeti terek, kontaktónák elemzési lehetőségei*. Kossuth Egyetemi, Debrecen 2004.
- Rácz Lajos: *Magyarország környezettörténete az újkorig*. MTA Történettudományi Intézet, Budapest 2008.
- Botond Ágnes: *Pszichohistória - avagy a lélek történetiségének tudománya*. Bp. 1991.
- Alexander von Plato: Történelem és pszichológia – oral history és pszichoanalízis. Problémavázlat és szakirodalmi áttekintés. *Korall* 21-22 (2005) November, 12-46.
- W. M. Runyan: Vita a pszichobiográfiáról. In: *Történeti és politikai pszichológia*. (Szerk.: Hunyady György) Budapest, 1998. 305-340.
- Kőváry Zoltán: A pszichobiográfia mint módszer. Az élettörténet-elemzés reneszánsza: új perspektívák a személyiség- és kreativitás kutatásban. *Alkalmazott pszichológia*, (2011) 4. 65-92.
- *Személyiség és történelem. A történelmi személyiség. A történeti életrajz módszertani kérdései*. (Szerk. Vonyó József) Pécs – Bp. 2017.

2. A magyar társadalom- és gazdaságtörténet klasszikusai

- Dékány István: Gazdaság- és társadalomtörténet. In: *A magyar történetírás új útjai* (Szerk. Hóman Bálint) Budapest: Magyar Szemle Társaság, 1931. 183-237.
- Wellmann Imre: Mezőgazdaságtörténetünk új útjai. In: *Emlékkönyv Domanovszky Sándor születése hatvanadik fordulójának ünnepére. 1937 május 27*. Budapest: 1937. 664-714.
- Berlász Jenő: A magyar gazdaság- és társadalomtörténet-írás kialakulása. *Közgazdasági Szemle*, 1943. 11-12: 1076-1096; [Reprint: In: *Erdélyi jobbágyság – magyar gazdaság* (Válogatott tanulmányok) (Szerk. Buza János – Meyer Dietmar) Budapest: Argumentum, 2010. 242-259.]
- Hajnal István: Történelem és szociológia. *Századok*, 73 (1939) 1. 1-32; 2. 137-166. [Újra megjelent: In: Hajnal István: *Technika, művelődés. Tanulmányok*. (Vál. s. a. r. Glatz Ferenc) Bp. História, 1993. 157-205]
- Lakatos László: *Az élet és a formák. Hajnal István történelemszociológiája*. Bp. Új Mandátum, 1996.

- Erős Vilmos (szerk.) *A harmadik út felé. Szabó István történész cikkekben és dokumentumokban*, Budapest: Lucidus. 2003.
- Erdei Ferenc: A magyar társadalom a két háború között. In: *Erdei Ferenc összegyűjtött művei. A magyar társadalomról* (Szerk. Kulcsár Kálmán) Bp. Akadémiai, 1980. 291-347. [Eredetileg megjelent: *Valóság*, 19 (1976) 4. 23-53; 5. 36-58.]
- Erdei Ferenc: A történelmi népi társadalom. (IV. A paraszttársadalom). *Szociológiai Szemle*, 20 (2010) 4. 12-42.
- Ránki György: *Közgazdaság és történelem – a gazdaságtörténet választójai*, Budapest: Akadémiai. 1977.
- Kövér György: A magyar gazdaságtörténet-írás öröksége. In: *Magyar Gazdaságtörténeti Évkönyv 2016. Válság – kereskedelem*. (Főszerk. Kövér György – Pogány Ágnes – Weisz Boglárka) Bp. 2016. 7-20.

3. Társadalomtörténeti források és diskurzusok a 19-20. században

- Austin, J. L.: *Tetten ért szavak*. Akadémiai, Budapest 1990.
- Moeschler, Jaques – Reboul, Anne: *A társalgás cselei - Bevezetés a pragmatikába*. Osiris, Budapest 2006.
- *Professions in Theory and History. Rethinking the Study of the Professions* (Ed. Burrage, Michael, Torstendahl, Rolf) SCASS, 1990.
- Trefort Ágoston: A társadalom tudománya és Riehl munkái. In: uő: *Emlékbeszéd és tanulmányok*. Bp. 1881. (209-235) [Eredetileg: *Budapesti Szemle*, 1862]
- Concha Győző: Van-e magyar társadalom? Nincs. *Társadalomtudomány*, 1927. 3-4 [Ugyanez: uő: In: *Hatvan év tudományos mozgalmi között*. II. k. Bp. 1935. 644-661]
- Keleti Károly: *A telekadó és kataszter közgazdasági és statisztikai szempontból*. Pest, 1868.
- Tóth Zoltán: Társadalmi státus és foglalkozás az osztrák és a magyar társadalomstatisztikában. *Statisztikai Szemle*, 87 (1987) 1. 62-85.
- Tóth Zoltán: *Szekszárd társadalma a századfordulón*. Bp. 1989.
- Vörös Károly: *Budapest legnagyobb adófizetői 1873-1917*. Bp. 1979.
- Sasfi Csaba: Az oktatás társadalomtörténete. Oktatás és társadalom kölcsönhatásának vizsgálata. In: *Zsombékok. Középosztályok és iskoláztatás Magyarországon a 19. század elejétől a 20. század közepéig*. (Szerk. Kövér György) Bp. 2006. 509-539.
- Umberto Eco: *Hat séta a fikció erdejében*. Bp. 1995.
- Gyáni Gábor: *Relatív történelem*. Bp. 2007.

- Némédi Dénes: *A népi szociográfia 1930-1938*. Bp. 1985.
- Csíki Tamás: *Társadalomábrázolások és értelmezések a magyar történeti irodalomban (1945-ig)* Debrecen, Debreceni Egyetem BTK, 2003.
- *Értelmiségi karriertörténetek, kapcsolathálók, írócsoportosulások*. (Szerk. Biró Annamária - Boka László) Partium - reciti, Nagyvárad - Bp., 2014.

4. Történeti antropológia és mikrotörténelem

- Paul, Robert A., Colonialism, Capital, and the Rise of the Structural-Functionalist School British Anthropology. *History and Anthropology*, 27 (2016) 210–229. <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02757206.2015.1111208?src=recsys>
- *Történeti antropológia* (Szerk. Hofer Tamás) MTA Néprajzi Kutatócsoport, Bp. 1984.
- *Misszionáriusok a csónakban. Antropológiai módszerek a társadalomtörténetben* (Vál. Vári András) Bp. Akadémiai, 1988.
- *Történeti antropológia*. (Szerk. Sebők Marcell) Bp. Replika Kör, 2000.
- Biersack, Aletta: Local Knowledge, Local History: Geertz and Beyond. In: *The New Cultural History*. (Ed. Hunt, Lynn) Berkeley, L. A.: The University of California Press, 1987. 72–96.
- *Experiments in Rethinking History*. (Ed. Munslow, Alun – Rosenstone, Robert A.) Routledge: London – New York, 2004.
- Le Roy Ladurie, Emmanuel: *Montaillou, egy okszitán falu életrajza (1294-1324)*. Budapest, 1997.
- Levi, Giovanni: *Egy falusi ördögűző és a hatalom*. Budapest, 2001.
- Ginzburg, Carlo: *A sajt és a kukacok*. Budapest, 1991. vagy 2011.
- Davis, Natalie Zemon: *Martin Guerre visszatérése*. Osiris: Budapest, 1999.
- Dülmen, Richard: *A rettenet színháza. Ítélezési gyakorlat és büntetőrituálék a kora újkorban*. Bp. Századvég, 1985.
- Darnton, Robert: *Lúdanyó meséi. A nagy macskamészárlás. Két epizód a francia kultúrhistoria köréből*. Akadémiai: Budapest, 1987. [újabbán: Darnton, Robert: *Lúdanyó meséi és más tanulmányok*. Bp. General Press, 2010.]
- Geertz, Clifford: Sűrű leírás. In: uő.: *Az értelmezés hatalma. Antropológiai írások*. Bp.: Századvég, 1994. 170–199.

- Roberto Zapperi: *Annibale Carracci. Bildnis eines jungen Künstlers*. Wagenbach: Berlin, 1990.
- Ulinka Rublack: *The Astronomer and the Witch. Johannes Kepler's Fight for his Mother*. Oxford University Press: Oxford, 2015.
- Bárány Dániel: *A zombori ördögűző. Egy 18. századi ferences mentalitása*. Budapest, 2016.
- Paul Edward Dutton: *Charlemagne's Moustache: and Other Cultural Clusters of a Dark Age*. Palgrave–Macmillan: New York – Basingstoke, 2004.
- Szijártó M. István: *A történész mikroszkópja. A mikrotörténelem elmélete és gyakorlata*. L'Harmattan: Budapest, 2014.

5. Modern kori várostörténet

- Bácskai Vera: *Városok Magyarországon az iparosodás előtt*. Budapest, Osiris, 2002.
- Ewen, Shane: *What is Urban History?* Cambridge, Polity Press, 2016.
- Hohenberg, Paul M. – Lees, Lynn Hollen, *The Making of Urban Europe, 1000-1950*. Cambridge – London, Harvard University Press, 1985.
- De Vries, Jan: *European Urbanization, 1500–1800*. London, 1984.
- Walter, François: A város meghatározásának problémái a 19. századi Európában. *Korall*, 11-12. 2003. www.korall.org.
- de Certeau, Michel: Séták a városban. In: Uő: *A cselekvés művészete*. Bp. 2010, 117–134.
- Lipták, Lubomir: Collective identity and public spaces. In: Csáky, Moritz – Mannova, Elena (eds): *Collective identities in Central Europe in modern times*. Bratislava, 1999. 121-136.
- Schorske, Carl, E: A Ringstrasse, bírálói és a modern város születése. In: Uő: *Bécsi századvég. Politika és kultúra*. Bp. 1998. 33–112.
- Beluszky Pál – Győri Róbert: *Magyar városhálózat a 20. század elején*. Budapest – Pécs, Dialóg Campus, 2005.
- Lenger, Friedrich: *European Cities in the Modern Era, 1850-1914*. Translated from the German by Joel Golb. Leiden-Boston: Brill, 2012.

- *Testimonies of the City: Identity, Community and Change in a Contemporary Urban World.* (eds. Rodger, Richard and Joanna Herbert) Aldershot, England – Burlington, VT: Ashgate, c2007.
- Gyáni Gábor: *Az utca és a szalon. A társadalmi térhasználat Budapesten 1870-1940.* Budapest: Új Mandátum, 1998.
- Gunn, Simon: The Spatial Turn: Changing Histories of Space and Place In: *Identities in Space. Contested Terrains in the Western City since 1850.* (eds. Gunn, Simon and Robert J. Morris) Ashgate, Aldershot – Burlington, USA- Singapore – Sydney, 2001. p. 1-14.
- *Handbook of Urban Studies,* (ed. Ronan Paddison) London: SAGE Publications, 2001.
- Zukin, Sharon, *The Cultures of Cities,* Cambridge, Mass.: Blackwell, c1995.

6. Összehasonlító jelenkortörténet. Oral & Gender History

- Majtényi György: „Uraltak” vagy „önfejűek”. Diktatúrák mindennapjai a német társadalomtörténet-írásban. *Korall,* 2001, ősz-tél, 242–252.
- Apor Péter: A mindennapi élet öröme. In: *Mindennapok Rákosi és Kádár korában.* (Szerk. Horváth Sándor) Bp., 2008. 13–49.
- Gyáni Gábor: Emlékezés és oral history. In: uő: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése.* Bp., 2000. 128–144.
- Kovács Éva: Az élettörténeti emlékezet helye az emlékezetkutatásban. In: *Tükörszilánkok. Kádár-korszakok a személyes emlékezetben.* (Szerk. Kovács Éva.) Bp., 2008. 9–40.
- *Stalinism. The Essential Readings.* (ed. David L. Hoffmann) Oxford, 2003.
- Sheila Fitzpatrick: The Construction of Social Identity Soviet Russia. *Journal of Modern History,* 65 (1993) 4. Dec, 745-770. [vagy In: *Stalinism. New Directions.* (ed. Sheila Fitzpatrick) Routledge, 2000, 20–46.
- *Miénk a tér? Szimbolikus térhasználat a székelyföldi régióban.* (Szerk. Bodó Julianna) Pro Print, Csíkszereda, 2000.
- Epstein, Helen: *Anyám nyomában.* Balassi Kiadó, Bp., 2006.
- Kemény István: *Velük nevelkedett a gép. Magyar munkások a 70-es évek elején.* VITA, Budapest, 1990.

- Pittaway, Mark: Making Peace in the Shadow of War: the Austrian-Hungarian Borderlands, 1945-1956, *Contemporary European History*, 17 (2008) 3 August. 345-64,
- *Shaping Sexual Knowledge. A Cultural History of Sex Education in the XXth Century.* (ed. Davidson, Roger – Sauerteig, Lutz) Routledge, London-New York, 2009.
- McLellan, Josie: *Love in the Time of Communism. Intimacy and Sexuality in the GDR.* Cambridge University Press, Cambridge, 2011.
- *Gender Politics and Everyday Life in State Socialist Eastern and Central Europe* (ed. Shana Penn-Jill Massino) Palgrave Macmillian, 2009.
- Roberts, Elizabeth: *Women and Families. An Oral History, 1940-1970.* Blackwell, Oxford-Cambridge, 1995.

Művelődéstörténet

A művelődéstörténeti program főtételei:

- 1. A magyarországi egyházak és felekezetek a 18-20. században**
- 2. Magyarország művelődéstörténete a 18-19. században**
- 3. A magyarok és a velük szomszédos népek kulturális és társadalmi kapcsolatai**
- 4. A felsőoktatás története Magyarországon**
- 5. A közoktatás és intézményeinek története (19-20. század)**
- 6. A közgyűjtemények kialakulása és története (19-20. század)**
- 7. Ember és természeti környezete. A természeti környezet története**
- 8. Magyarország művelődése a 20. században**
- 9. Magyar kisebbségek kulturális és társadalmi élete (20. század)**
- 10. Művelődéseszmények, nemzetkarakterológiák, történelmi helyzetértékelések (20. század)**

A művelődéstörténeti program főtételeihez kapcsolódó szakirodalom-jegyzékek:

1. A magyarországi egyházak és felekezetek a 18-20. században

- Adriány Gábor: Az egyháztörténet kézikönyve. Bp., 2001.
- Balogh Margit - Gergely Jenő: Egyházak az újkori Magyarországon 1790-1992. I-II.k. Bp., 1996.
- Balogh Margit - Gergely Jenő: Állam, egyház, vallásgyakorlás Magyarországon 1790-2005. I-II.k. Bp. 2005.
- Bíró Sándor - Szilágyi István: A Magyar Református Egyház története. Bp., 1949.
- Bucsay Mihály: A protestantizmus története Magyarországon 1521-1945. Bp., 1985.

- Farbaký Péter - Kiss Réka szerk.: Kálvin hagyománya. Református örökség a Duna mentén. Bp., 2009.
- Gergely Jenő: A katolikus egyház története Magyarországon 1919-1945. Bp., 1997.
- Hermann Egyed: A katolikus egyház története Magyarországon 1914-ig. München, 1973, 1983.
- Heussi, Karl: Az egyháztörténet kézikönyve. Bp., 2000.
- Kollega Tarsoly István - Kovács Eszter szerk.: A Magyarországi Evangélikus Egyház. A reformáció kincsei I. Bp., 2015.
- Komoróczy Géza szerk.: A zsidó Budapest I-II.k. Bp., 1994.
- Komoróczy Géza: A zsidók története Magyarországon I-II.k. Pozsony, 2012.
- Kósa László szerk.: Reformátusok Budapesten. Tanulmányok a magyar főváros reformátusságáról. I-II.k. Bp., 2006.
- Lendvay L. Ferenc - Sohár Anikó - Horváth Pál: Hét évtized a hazai zsidóság életében. I-II. k. Budapest, 1990.
- Rajki Zoltán - Szigeti Jenő: A szabadegyházak története Magyarországon 1989-ig. Bp., 2012.
- Salacz Gábor: A Egyház és állam a dualizmus korában Magyarországon. München, 1974.
- Szántó Konrád: A katolikus egyház története I-III.k. Bp., 1983-1987.

2. Magyarország művelődéstörténete a 18-19. században

- Baji Etelka - Csorba László: Kastélyok és mágnások. Bp., 1994.
- H. Balázs Éva - Krász Lilla - Kurucz György: Magánélet a Habsburgok korában 1740-1815. Bp., 2011.
- Bácskai Vera: Városok Magyarországon az iparosodás előtt. Bp., 2000.
- Bordás Beáta: Erdélyi kastélyépítészet a historizmus korában 1840-1914. Kolozsvár, 2016.

- Czére Béla: Magyarország közlekedése a XIX. században 1780-1914. Bp., 1997.
- Deáky Zita - Krász Lilla: Minden dolgok kezdete. A születés kultúrtörténete (XVI-XX. század). Bp., 2005.
- Deáky Zita: „Jó kisfiúk és leánykák.” A kisgyermekkor történeti néprajza Magyarországon. Bp., 2011.
- F. Dózsa Katalin: Letűnt idők, eltűnt divatok 1867-1914. Bp., 1989.
- F. Dózsa Katalin- Dománszky Szvoboda Gabriella szerk.: Egy nagyváros születése. Pest, Buda, Óbuda az egyesítés idején. Bp., 1998.
- Egyed Ákos: Falu, város, civilizáció. Tanulmányok a jobbágyfelszabadítás és a kapitalizmus történetéből Erdélyben 1848-1914. Bukarest, 1981.
- Estók János: Élet falun és városon. Bp., 2015.
- Fábri Anna: Hétköznapi élet Széchenyi István korában. Bp., 2009.
- Gyarmati Zsolt: Nyilvánosság és magánélet a békeidők Kolozsvárán. Kolozsvár, 2005.
- Gyáni Gábor-Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Bp., 1998.
- Gyáni Gábor: Bérkaszárnya és nyomortelep. A budapesti munkáslakás múltja. Bp., 1992.
- Gyáni Gábor: Hétköznapi Budapest. Nagyvárosi élet a századfordulón. Bp., 1995.
- Gergely András szerk.: Magyarország története a 19. században. Bp. 2003.
- Hanák Péter: A Kert és a Műhely. Bp., 1988.
- Hanák Péter összeáll.: A polgári lakáskultúra a századfordulón. Bp., 1992.
- Imreh István: Erdélyi hétköznapiak 1750-1850. Bukarest, 1979.
- Keleti Károly: Hazánk és népe. Pest, 1871.
- Katus László: A modern Magyarország születése. Magyarország története 1711-1914. Pécs, 2009.
- Kókay György: Könyv, sajtó és irodalom a felvilágosodás korában. Bp., 1983.
- Kókay György szerk.: A magyar sajtó története I.k. 1705-1848. Bp., 1979.

- Kosáry Domokos: Művelődés a XVIII. századi Magyarországon. Bp., 1980.
- Kosáry Domokos - Németh G. Béla szerk.: A magyar sajtó története II. 1848-1892. Bp., 1985.
- Kósa László: Paraszti polgárosodás és a népi kultúra táji megoszlása Magyarországon 1880-1920. 3. bőv. kiad. Bp., 1998.
- Kovács I. Gábor: Kis magyar kalendáriumtörténet 1880-ig. Bp., 1989.
- Kövér György: A tiszaezlári dráma. Bp., 2011.
- Kurucz György- Krász Lilla: Edelényi hétköznapiak a 18. században. Bp., 2014.
- Lukacs, John: Budapest, 1900. A város és kultúrája. Bp., 1991.
- Majdán János: A közlekedés története Magyarországon (1700-2000). Pécs, 2014.
- Mályusz Elemér: A türelmi rendelet. II. József és a magyar protestantizmus. Bp., 1939.
- Németh G. Béla szerk.: Forradalom után - kiegyezés előtt. A magyar polgárosodás az abszolutizmus korában. Bp., 1988.
- Pál Judit: Városfejlődés a Székelyföldön 1750-1914. Csíkszereda, 2003.
- Sisa József: Kastélyépítészet és kastélykultúra Magyarországon. Historizmus kora. Bp., 2007.
- Szabolcsi Hedvig: Magyarországi bútorművészet a 18-19. század fordulóján. Európai kapcsolatok és stíluskérdések. Bp., 1972.
- Szécsi Noémi - Géra Eleonóra: A budapesti úrinő magánélete (1860-1914). Bp., 2015.
- Székely György főszerk.: Magyar színháztörténet I.k. 1790-1873. Bp., 1990.; II.k. 1873-1920. Bp., 1990.
- Tóth Árpád: Önszerveződő polgárok. A pesti egyesületek társadalomtörténete a reformkorban. Bp., 2005.
- Tóth Zoltán: Szekszárd város társadalma a századfordulón. Történelmi rétegződés és társadalmi átrétegződés a polgári átalakulásban. Bp., 1989.

- Vörös Károly: A magyar nép kulturális élete. In: Magyarország története 5. 1790-1848. Bp., 1980. II.k. 1055-1149.
- Vörös Károly: A művelődés. In: Magyarország története 6. 1848-1890. Bp., 1979. II.k. 1395-1475.
- Vörös Károly: Hétköznapok a polgári Magyarországon. Bp., 1999.
- Zolnai Béla: A magyar biedermeier. Bp., 1940.

3. A magyarok és a velük szomszédos népek kulturális és társadalmi kapcsolatai

- Berkes Tamás szerk.: Bohemia et Hungaria (Tanulmányok a cseh-magyar irodalmi kapcsolatok köréből). Budapest, 1998.
- Boia, Lucian: Történelem és mítosz a román köztudatban. Kolozsvár, 1999.
- Dávid Gyula: Találkozások. (Tanulmányok a román-magyar irodalmi kapcsolatok köréből). Kolozsvár, 1976.
- Demmel József: A szlovák nemzet születése. Budapest, 2011.
- Jauk-Pinhak, Milka-Kiss Gy. Csaba-Nyomárkay István szerk.: Croato-Hungarica (A horvát-magyar kapcsolatok 900 éve alkalmából). Szerk. Zágráb, 2002.
- Kemény G. Gábor szerk.: A szomszéd népekkel való kapcsolataink történetéből (Válogatás hét évszázad írásaiból). Budapest, 1962.
- Kiss Gy. Csaba: Hol vagy, hazám ? (Kelet-Közép-Európa himnuszai). Budapest, 2011.
- Kovács István: A barátság anatómiája I-II. (Írások a magyar-lengyel kapcsolatokról és a lengyel kultúráról). Budapest, 2007., 2009.
- Lukács István: Hasonlóságok és különbözőségek (Tanulmányok a magyar-szlovén irodalmi kapcsolatok köréből). Budapest, 1998.
- Prazák, Richard: Cseh-magyar történelmi kapcsolatok. Budapest, 2001.
- Sziklay László: Szomszédainkról (A kelet-európai irodalom kérdéseiről). Budapest, 1974.

- Vujicsics D. Sztoján: Magyarok és szerbek. Budapest, 1997.

4. A felsőoktatás története Magyarországon

- Garai Imre: A tanári elitképzés műhelye. A Báró Eötvös József Collegium története 1895-1950. Bp., 2014.
- Kardos József - Kelemen Elemér - Szögi László: A magyar felsőoktatás évszázadai. Nemzeti Tankönyvkiadó. Bp., 2000. 7-167 o. teljesen
- Kerepeszki Róbert: A Turul Szövetség 1919-1945. Egyetemi ifjúság és jobboldali radikalizmus a Horthy-korszakban. Attraktor Kiadó. Máriabesnyő, 2012. 21-254. oldalak.
- Ladányi Andor: Klebelsberg felsőoktatási politikája. Argumentum Kiadó. Budapest 2000.
- Ladányi Andor: A gazdasági válságtól a háborúig. A magyar felsőoktatás az 1930-as években. Argumentum Kiadó. Budapest, 2002.
- Mészáros István: Az iskolaügy története Magyarországon 996-1777 között. Akadémiai Kiadó. Budapest, 1981. Felsőoktatás szempontjából a következő részek: 67-72, 102-109, 238-258, 292-309, 311-368, 473-481, 632-640 oldalak.
- Palló Gábor szerk.: Teremtő befogadás. Összefüggések, tanulságok. Áron Kiadó. Budapest, 2004. A tanulmánykötetből ismerendők: Horváth Pál: A 19. századi Magyarország kulturális és tudományos fejlődésének vallási, felekezeti háttéréről., Szögi László: Külföldi egyetemi modellek és külföldi egyetemi tanulmányok a 18. századtól a 20. század első negyedéig., Békés Vera: Magyar tudósok és intézmények a modernitás kihívásában., Palló Gábor: A recepció és kreativitás összefüggése a magyarországi tudományban, című tanulmányok.
- Régi magyar egyetemek emlékezete 1367-1777. Válogatott dokumentumok a magyar felsőoktatás történetéhez. Eötvös Loránd Tudományegyetem. Budapest, 1995. a kétnyelvű kiadványból az 51-221. oldalak közötti magyar nyelven is közölt források.

- Sashegyi Oszkár: Iratok a magyar felsőoktatás történetéből 1849-1867. Budapest, 1974. Kötelező a bevezető tanulmány: 5-86. oldalak.
- Szögi László szerk.: Hat évszázad magyar egyetemei és főiskolái. Magyar Felsőoktatás. Művelődési és Közoktatási Minisztérium Budapest, 1994. 10-69. oldalak kötelezően, a többi intézményenként ajánlva.
- Szögi László szerk.: Az Eötvös Loránd Tudományegyetem története 1635-2002. Bp., 2002. Szögi László: Az Eötvös Loránd Tudományegyetem története képekben. Bp., 2015.
- Ujváry Gábor szerk.: Hittudományi fakultások és tanintézetek a XX. századi magyar egyetemeken. Budapest, 1991.
- Ujváry Gábor: Egyetemi ifjúság és katolicizmus a „neobarokk társadalomban”. A Foederatio Americanáról. = Ujváry Gábor: A harmincharmadik nemzedék. Politika, kultúra és történettudomány a „neobarokk társadalomban”. Ráció Kiadó. Budapest, 2010. 413-493. oldalak.
- Ujváry Gábor: „Egy európai formátumú államférfi” Klebelsberg Kuno (1875-1932). Kronosz Kiadó. Pécs-Budapest, 2014. 95-180. oldalak.

5. A közoktatás és intézményeinek története (19-20. század)

- Bényei Miklós: Oktatáspolitikai törekvések a reformkori Magyarországon. Debrecen, 1994.
- Feitl István - Sipos András szerk.: Iskolák, diákok, oktatáspolitikai a 19-20. században. Bp., 2004.
- Horváth Márton főszerk.: A magyar nevelés története. Bp., 1988.
- Kovács I. Gábor: Eliték és iskolák, felekezetek és etnikumok. Társadalom- és kultúrtörténeti tanulmányok. Bp., 2011.
- Kövér György szerk.: Zombékok Középosztályok és iskoláztatás Magyarországon a 19. század elejétől a 20. század közepéig. Bp., 2006.
- Mészáros István: A magyar nevelés története 1790-1848. Bp., 1968.

- Mészáros István: Az iskolaügy története Magyarországon 996-1777 között. Bp., 1985.
- Mészáros István: Középszintű iskoláink kronológiája és topográfiája 1996-1948. Bp., 1988.
- Mészáros István: Magyar iskolatípusok 996-1777 között. Bp., 1991.
- Mészáros István: A magyar nevelés- és iskola-történet kronológiája 996-1996. Bp., 1996.
- Németh András: A magyar pedagógia tudománytörténete. Bp., 2005.
- Pukánszky Béla - Németh András: Neveléstörténet. Bp., 1996.
- Sasfi Csaba: Gimnazisták és társadalom Magyarországon a 19. század első felében. Bp., 2013.

6. A közgyűjtemények kialakulása és története (19-20. század)

- Bodó Sándor - Viga Gyula főszerk.: Magyar múzeumi arcképcsarnok. Bp., 2002.
- Csapodi Csaba - Tóth András - Vértessy Miklós: Magyar könyvtártörténet. Bp., 1987.
- Entz Géza: A magyar műgyűjtés történetének vázlata 1850-ig. Bp., 1937.
- Fejős István - Korek József szerk.: A Magyar Nemzeti Múzeum története. Bp., 1971.
- Fejős Zoltán szerk.: A Néprajzi Múzeum gyűjteményei. Bp., 2000.
- Fülöp Géza: Könyv- és könyvtári kultúra a kapitalizmus időszakában 1789-1917. I-II. k. Bp., 1971.
- Fülöp Géza: Magyar olvasóközönség a felvilágosodás idején és a reformkorban Bp., 1978.
- Horváth Tibor - Papp István szerk.: Könyvtárosok kézikönyve III.k. A könyvtárak rendszere. Bp., 2001.
- Jankó János: A millenniumi falu (hasonmás). Bp., 1989.

- Kovács Máté összeáll.: Könyv és könyvtár a magyar társadalom életében. Bp., 1970.
- Kurucz Albert - Balassa M. Iván - Kecskés Péter: Szabadtéri múzeumok Magyarországon. Bp., 1987.
- K. Végh Katalin: A Budapesti Történeti Múzeum az alapítástól az ezredfordulóig. Bp., 2003.
- Múzsák kertje. A magyar múzeumok születése. Bp., 2002.
- Pintér János szerk.: A 200 éves Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményei. Bp., 2002.
- Takács Gábor: Műgyűjtők Magyarországon a 18. század végétől a 21. század elejéig. Bp., 2012.
- Varga Katalin szerk. (a kötet anyagát összegyűjtötte és összeállította, a dokumentációt írta) 1896 Magyarország. Ezredévi kiállítás. Bp., 1996.

7. Ember és természeti környezete. A természeti környezet története

- Andrásfalvy Bertalan: A Duna mente népének ártéri gazdálkodása Tolna és Baranya megyében az ármentesítés befejezéséig. Szekszárd, 1975.
- Beck Tibor: A filoxeravész Magyarországon. Bp., 2005.
- Behringer, Wolfgang: A klíma kultúrtörténete. Bp., 2010.
- Borsos Balázs: Három folyó között. A bodrogi közti gazdálkodás alkalmazkodása a folyamszabályozási munkák előtt és után (1840-1910). Bp., 2000.
- Buttlar von, Adrian: Az angolkert. - Galavics Géza: Magyarországi angolkertek. Bp., 1999.
- Dóka Klára: A Körös- és Berettyó-völgy gazdálkodása a ármentesítés előtt és után. Gyula, 2005.
- Dunka Sándor - Fejér László - Vágás István: Verejtékes honfoglalás. A Tisza szabályozás története. Bp., 1996.

- Galavics Géza szerk.: Történeti kertek. Kerttörténet és műemlékvédelem. Bp., 1999.
- Horváth Gergely Krisztián szerk.: Víz és társadalom Magyarországon a középkortól a XX. század végéig. Bp., 2014.
- Ihrig Dénes szerk.: A magyar vízszabályozás története. Bp., 1973.
- Kósa László: Fürdőélet a Monarchiában. Bp., 1999.
- Lichtneckert András: A balatonfüredi savanyúvíz gyógyfürdő története az alapítástól az államosításig 1702-1949. Balatonfüred, 2013.
- Oroszi Sándor: A természetvédelem története Magyarországon 1945-ig. Erdészettörténeti Közlemények 7., Budapest, 1992.
- R. Várkonyi Ágnes - Kósa László szerk.: Európa híres kertje. Bp., 1993.
- R. Várkonyi Ágnes: Táj és történelem. Bp., 2000.
- Rapaics Raymund: Magyar kertek. Kerttörténet Magyarországon. Bp., én. (1940)
- Rác Lajos: Magyarország éghajlattörténete az újkor idején. Szeged, 2001.
- Rác Lajos: Magyarország környezettörténete az újkorig. Bp., 2008.

8. Magyarország művelődése a 20. században

- Ablonczy Balázs: Keletre, magyar! A magyar turanizmus története. Bp., 2016.
- Balogh István: A parasztság művelődése a két világháború között. Bp., 1973.
- Buzinkay Géza: A magyar sajtó és újságírás története a kezdetektől a rendszerváltásig. Budapest, 2017, Wolters Kluwer.
- Czére Béla: Magyarország közlekedése a XX. században. Bp., 1999.
- Deáky Zita: Gyermek és serdülő munkája Magyarországon a 19. századtól a második világháborúig. Bp., 2015.
- Erdész Ádám szerk.: Egy gyulai polgárcsalád világa. Tanulmányok a Ladics család történetéből. Gyula, 2011.
- Ferkai András: Buda építészet a két világháború között. Bp., 1995.

- Ferkai András: Pest építésze a két világháború között. Bp., 2001.
- Gyáni Gábor: Család, háztartás és városi cselédség. Bp., 1983.
- Gyáni Gábor: Hétköznapi élet Horthy Miklós korában. Bp., 2006.
- Gyurgyák János: Ezzé lett magyar hazátok. Budapest, 2007, Osiris
- Kókay-Oltványi-Vargha: Program és hivatás. Magyar folyóiratok programcikkeinek válogatott gyűjteménye. Budapest, 1978, Gondolat.
- L. Nagy Zsuzsa: Magyarország története 1918-1945. Debrecen, 1983.
- Laczó Ferenc: Felvilágosult vallás és modern katasztrófa közt. Magyar zsidó gondolkodás a Horthy-korban. Budapest, 2014, Osiris.
- Makkai János: Urambátyám országa. Középosztályunk illemrendszerének és társadalmi viselkedésének szociográfiája. Bp. é.n.
- Némedi Dénes: A népi szociográfia 1930-1938. Bp., 1985.
- Rév Ilona: Építészet és enteriőr a magyar századfordulón. Bp., 1983.
- Takáts József: Modern magyar politikai eszmetörténet. Bp, 2007, Osiris.
- Tímár Lajos: Vidéki városiak. Debrecen társadalma 1920-1944. Bp., 1993.
- Unyi Béla: Vasúthálózatunk alakulása 1914-től napjainkig. Bp., 1989.
- Valuch Tibor: A lódentől a miniszoknyáig. A XX. század második felének öltözködéstörténete. Bp., 2004.
- Valuch Tibor: Hétköznapi élet Kádár János korában. Bp., 2006.
- Valuch Tibor: Magyar hétköznapok. Fejezetek a mindennapi élet történetéből a második világháborútól az ezredfordulóig. Bp., 2013.

9. Magyar kisebbségek kulturális és társadalmi élete (20. század)

- Bárdi Nándor - Fedinec Csilla - Szarka László: Kisebbségi magyar közösségek a 20. században. Bp., 2008.
- Bárdi Nándor: Otthon és haza - Tanulmányok a romániai magyar kisebbség történetéből. Csíkszereda, 2013, Pro-Print Könyvkiadó.
- Bottoni, Stefano: Sztálin a székelyeknél. A Magyar Autonóm Tartomány története (1952-1960). Csíkszereda, 2008, Pro Print.
- Diószegi László - R. Süle Andrea: Hetven év. A romániai magyarság története. Bp., 1990.
- Kovacsics József szerk.: Magyarország nemzetiségei és a szomszédos országok magyarsága 1910-1990. Bp., 1994.
- Ligeti Ernő: Súly alatt a pálma (Egy nemzedék szellemi élete. Emlékirat), Kolozsvár, 1941.
- Mikó Imre: Huszonkét év. Budapest, 1941, Stúdium
- Sajti Enikő: Impériumváltás, revízió, kisebbség, 1918-1947. Budapest, 2004, Napvilág.
- Salacz Gábor: A magyar katolikus egyház a szomszéd államok uralma alatt. München, 1975.
- Simon Attila: Az elfeledett aktivisták. Kormánypárti magyar politika az első csehszlovák Köztársaságban. Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja, 2013.
- Tóth László szerk.: A csehszlovákiai magyar művelődés története 1918-1998. I-IV.k. Bp., 1998-2000.
- Tőkés István: A Romániai Református Egyház élete 1944-1989. Bp., 1990.

10. Művelődéseszmények, nemzetkarakterológiák, történelmi helyzetértékelések (20. század)

- Eckhardt Sándor szerk.: Úr és paraszt a magyar élet egységében. Bp., 1941.

- Györffy István: A néphagyomány és a nemzeti művelődés. Bp., 1939.
- Hamvas Béla: Az öt géniusz. A bor filozófiája. Szombathely, 1986.
- Joó Tibor: A magyar nemzeteszme. Bp., 1939.
- Kornis Gyula. A magyar művelődés eszményei 1777-1848. I-II. k. Bp., 1927.
- Márai Sándor: Röpirat a nemzetnevelés ügyében. Bp., 1942.
- Németh László: Kisebbségben. Kecskemét, 1939. (Több további kiadás)
- Prohászka Lajos: A vándor és a bujdosó. Bp., 1936.
- Révai József: Marxizmus, népiesség, magyarság. Bp., 1948.
- Szekfü Gyula szerk.: Mi a magyar. Bp., 1939.

ALAPIRODALOM. További összegző munkák a magyar művelődéstörténetről, melyek átfogó ismerete elvárt:

- Domanovszky Sándor szerk.: Magyar művelődéstörténet I-V. k. Bp., 1939-1942. Reprint: Szekszárd, 1990.
- Gazda István szerk. és vál.: Fejezetek a magyar művelődéstörténet forrásaiból. Bp., 1996.
- B. Gelencsér Katalin szerk.: Művelődéstörténet. Tanulmányok és kronológia a magyar nép művelődésének, életmódjának és mentalitásának történetéből I-II. k. Bp., 1998.
- Glatz Ferenc főszerk.: Magyar tudománystár. VI.k. Kultúra Bp., 2006.
- Kósa László szerk.: A magyarságtudomány kézikönyve. Bp., 1991, 1993.
- Kósa László szerk.: Magyar művelődéstörténet. Bp., 1998. Harmadik bőv. és jav. kiadás: 2006.
- Kószeghy Péter főszerk.: Magyar művelődéstörténeti lexikon. Középkor és kora újkor I-XIV. k. Bp., 2003-2014.
- Monok István szerk.: Mérföldkövek a magyar művelődéstörténet-írásban. Tanulmányok. Bp.- Eger, 2015.
- Nemeskürty István: Kis magyar művelődéstörténet 100-1945. Bp., 1992.

- Szentpéteri József főszerk.: Magyar kódex 1-6. k. Bp., 1999-2001.
- Zsámbéki László: Magyar művelődéstörténeti kislexikon. Szeged, 1937. Átdolg. és bőv. kiadás: Bp., 1986.

A történelem segédtudományai

A komplex vizsga elméleti részében a program középkori vagy a koraújkori szakirányát végző vizsgázók három (oklevél- vagy iratolvasás, fő témakör, mellék témakör) a modern kori szakirányt végzők kettő tételből (fő és mellék témakör) vizsgáznak.

Az oklevél- vagy iratolvasás csak a középkori és a koraújkori szakirány hallgatói számára előírt tétel: ennek során a vizsgázónak minden esetben a szakirány korszakához és disszertációjának forrásbázisához alkalmazkodva kell rövid (átírva legfeljebb 4 ezer leütés terjedelmű) latin vagy német nyelvű kéziratos szöveget a vizsga alkalmával rövid felkészülés után tartalmi kivonat formájában bemutatnia (regesztáznia). A regesztázandó szöveget a vizsgabizottság tagjai jelölik ki, és a vizsga kezdetéig nem bocsátják a jelölt rendelkezésére.

Az ún. fő kérdéskört minden esetben az alábbiak közül jelöli ki a doktori program vezetője. A fő kérdéskör anyagának minden esetben része az adott tétel által lefedett időszak magyarországi köztörténete (eseménytörténete) is.

Az ún. mellék kérdéskört a doktori program vezetője és a vizsgázó doktorandusz témavezetője jelöli ki, a disszertáció témájának figyelembevételével. A mellék kérdéskörnek nem szükségszerűen kell az alábbi jegyzékben szereplő tételek közül kikerülnie, indokolt esetben azoktól eltérő témakör is lehet, ám volumenében nagyjából meg kell egyeznie a jegyzékben felsorolt tételekkel. Az egyes szakirányok (középkori, koraújkori és modern kori) hallgatóinak az egyes tételeket csak a saját korszakuk vonatkozásában kell tudniuk: ez alól kivételesen indokolt esetben, korszakhatáron átívelő disszertáció esetében lehet módosítani, amikor is a programvezető határozza meg, hogy pontosan mely időszak ismeretanyagát kéri számon a jelöltön. A fő és a mellék témakört a jelölt komplex vizsgára való jelentkezésekor kell meghatározni, ugyanekkor tájékoztatja a doktori program vezetője a jelöltet az adott tételekhez feldolgozandó szakirodalomról.

Tételjegyzék:

1. A Magyar Királyság központi szerveinek története a középkorban

2. A Magyar Királyság és az Erdélyi Fejedelemség központi szerveinek története a koraújkorban
3. A magyar állam központi szerveinek története a modern korban
4. A Magyar Királyság gazdasági szerveinek története a középkorban
5. A Magyar Királyság és az Erdélyi Fejedelemség gazdasági szerveinek története a koraújkorban, gazdasági berendezkedés a török Hódoltságban
6. A magyar állam gazdasági szerveinek története a modern korban
7. A Magyar Királyság területi igazgatása a középkorban
8. A Magyar Királyság, az Erdélyi Fejedelemség és a török Hódoltság területi igazgatása a koraújkorban
9. A magyar állam területi igazgatása a modern korban
10. A törvényhozás története Magyarországon a középkorban
11. A törvényhozás története Magyarországon a koraújkorban
12. A törvényhozás története Magyarországon a modern korban
13. A bírósági szervezet története Magyarországon középkorban
14. A bírósági szervezet története Magyarországon koraújkorban
15. A bírósági szervezet története Magyarországon modern korban
16. Oklevéltan
17. Irattan
18. Pecséttan
19. Címertan
20. Helytörténet
21. Genealógia és archontológia

Ruszsztika

1. Az orosz történelem forrásai

Irodalom:

- *A középkori orosz történelem forrásai.* (Egyetemi segédkönyv, szerk.: Szili Sándor) Budapest, 2005.
- *A normannkérdés az orosz történelemben. I. Források.* (szerk.: Szili Sándor) Budapest, 2009.
- *Az újkori orosz történelem forrásai. XVIII. század.* (Egyetemi segédkönyv, szerk.: Filippov Szergej) Budapest, 2006.
- *Az újkori orosz történelem forrásai. XIX. század.* (Egyetemi segédkönyv, szerk.: Filippov Szergej) Budapest, 2007.
- *Régmúlt Idők Elbeszélése. A kijevi Rusz első krónikája.* (szerk.: Balogh László, Kovács Szilvia) Budapest, 2015.
- *Drevnyaja Rusz v szvete zarubezsnih isztocsnyikov.* (red. Melnyikovej, E. A.) Moszkva, 2003.
- Ziborov V. K.: *Russzkoje letipiszanyije XI–XVIII vekov.* Szankt-Petyerburg, 2002.

2. Fejezetek az orosz és a szovjet historiográfiából

Irodalom:

- *Az orosz történelem egyetemessége és különössége.* (szerk.: Krausz Tamás, Szvák Gyula) Budapest, 1982, 1983.
- Kljucsevszkij, V. O.: *Az orosz történelem terminológiája.* Ruszsztikai Könyvek XXI., Budapest, 2009.
- Niederhauser Emil: *A történetírás története Kelet-Európában.* Budapest, 1995.
- Szvák Gyula: *IV. Iván és I. Péter utóélete.* Ruszsztikai Könyvek VIII., Budapest, 2001.
- Szvák Gyula: *Klió, a csalfa széptevő.* Ruszsztikai Könyvek XXXVII., Budapest, 2013.

3. A Kijevi Rusz és a Rusz régiói

Irodalom:

- Font Márta: *Oroszország, Ukrajna, Rusz.* Budapest, 1998.
- Danyilevszkij I. N.: *Drevnyaja Rusz glazami szovremennyikov i potomkov (IX–XII vv.). Kursz lekcij.* Moszkva, 1998.
- Danyilevszkij I. M.: *Russzkije zemli glazami szovremennyikov i potomkov (XII–XIV vv.). Kursz lekcij.* Moszkva, 2001.
- *Isztoriografija isztorii Rosszii do 1917 goda. V dvuh tomah.* (red.: Lacsajevoj, M. Ju.) Moszkva, 2004.
- Kljucsevszkij V. O.: *Szocsinenyija v 8 tomah. Kursz russzkoj isztorii.* (Tom II.) Moszkva, 1957.
- Cserepnyin L. V.: *Obrazovanyije russzkovo centralizovannovo goszudarsztva v XIV–XV vekah.* Moszkva, 1960.

4. Közép- és kora újkori orosz történelem

Irodalom:

- *The Cambridge History of Russia.* (I vol.) (ed. Perry, Maureen) Cambridge. 2006.
- Font Márta – Krausz Tamás – Niederhauser Emil – Szvák Gyula: *Oroszország története.* (Egyetemi tankönyv, szerk. Szvák Gyula) Budapest, 2001.
- *Isztorija Rosszii v trjoh tomah.* (otv. red.: Szaharov, A. N.) Moszkva, 1996.
- Riasanovsky, Nicholas V. – Steinberg, Mark D.: *A History of Russia.* New York-Oxford, 8th ed. 2011.
- Szűcs Jenő: *Vázlat Európa három történelmi régiójáról.* In: *Történelmi Szemle,* 1973/3.
- Szvák Gyula: *Oroszország helye Eurázsiaiban.* Budapest, 2006.

5. A jobbágyreform előtti újkori orosz történelem

Irodalom:

- Cimbajev N. I.: *Szlavjanofilsztvo. Iz isztorii russzkoj obszsesztvenno-polityicseszkoj miszli XIX veka.* (2-je izd.) Moszkva, 2013.
- Dixon, Simon: *Modernisation of Russia 1676–1825.* Cambridge–New York, 1999.
- Kamenszkij A. B.: *Ot Petra I do Pavla I. Reformi v Rosszii XVIII veka. Opit celosztного analiza.* Moszkva, 2001.
- *Konsztyitucionnije projekti v Rosszii XVIII–nacsala XX v.* Moszkva, 2000.
- *A megváltó Oroszország. Válogatás a szlavofil gondolkodók írásaiból, 1839–1861.* (szerk.: Kiss Ilona) Budapest, 1992.
- Mironyenko Sz. V.: *Szamogyerzsavije i reformi. Polityicseszakaja bor'ba v Rosszii v nacsale XIX v.* Moszkva, 1989.
- *Szlavjanofilsztvo: pro et contra. Tvorcseszto i gyejatyelnoszty szlavjanofilov v ocenke szovremennyikov. Antologija.* (2-je izd.) Szankt-Petyerburg, 2009.

6. A jobbágyreform és az azt követő újkori orosz történelem

Irodalom:

- *Az anarchizmus klasszikusai.* (szerk. Bozóki András, Sükösd Miklós) Budapest, 2009.
- Danyilevszkij, N. Ja.: *Rosszija i Jevropa.* Szankt-Petyerburg, é.n.
- Hamburg G. M.: *Boris Chicherin. Early Russian Liberalism. 1828–1866.* Stanford, 1992.
- Mironov, B. N.: *Szocialnaja isztorija Rosszii perioda imperii (XVIII–nacsala XX v.)* Tom 1–2. Szankt-Petyerburg, 2003.
- Pivovarov, Ju. Sz.: *Dva veka russzkoj miszli.* Moszkva, 2006.
- *Oroszország és Európa* (Orosz geopolitikai szöveggyűjtemény, szerk.: Gazdag Ferenc, Ljubov Siselina) Budapest, 2004.

- *Rosszija glazami russzkogo. Csaadajev. Leontyjev. Szolovjov. Szank-Petyerburg*, 1991.

7. A forradalmak Oroszországa

Irodalom:

- *1917 és ami utána következett. Előadások és tanulmányok az orosz forradalom történetéből.* (szerk.: Krausz Tamás) Ruzsisztikai Könyvek III., Budapest, 1998.
- Halász Iván: *A tábornokok diktatúrái – a diktatúrák tábornokai. Fehérgárdista rezsimék az oroszországi polgárháborúban 1917-1920.* Ruzsisztikai Könyvek XV., Budapest, 2005.
- Krausz Tamás: *Lenin. Társadalmi rekonstrukció.* Budapest, 2008.
- Krausz Tamás: *Szovjet thermidor. A sztálini fordulat szellemi előzményei 1917–1928.* Budapest, 1996.
- Menyhárt Lajos: *Az orosz társadalmi-politikai gondolkodás a századfordulón 1895–1906.* Budapest, 1983.

8. A szovjet államszocializmus

Irodalom:

- *A sztálinizmus hétköznapijai. Tanulmányok és dokumentumok a Sztálin-korszak történetéből.* (szerk.: Krausz Tamás) Budapest, 2003.
- Deutscher, Isaac: *Sztálin: Politikai életrajz.* Budapest, 1990.
- Getty, J. Arch: *Origins of the Great Purges. The Soviet Communist Party Reconsidered, 1933-1938.* Cambridge, 1985.
- Getty, J. Arch-Naumov, O. V.: *The Road to Terror. Stalin and the Self-destruction of the Bolsheviks, 1932-1939.* New Haven–London, 1999.
- Kenéz Péter: *Szovjetunió története a kezdetektől az összeomlásig.* Budapest, 2008.

- Krausz Tamás: *A Szovjetunió története. 1914 –1991.* Budapest, 2008.

9. A rendszerváltás története Oroszországban

Irodalom:

- *Jelcin és a jelcinizmus. (Szakértői jelentés)* (szerk.: Krausz Tamás) Posztszovjet Füzetek XI., Budapest, 1993.
- Kemény László: *A Szovjetunióból a 21. század Oroszországáig.* Ruzsisztikai Könyvek XLIII., Budapest, 2017.
- *Peresztrojka és tulajdonáthelyezés. Tanulmányok és dokumentumok a rendszerváltás történetéből a Szovjetunióban (1985–1991)* (szerk.: Krausz Tamás, Sz. Bíró Zoltán) Ruzsisztikai Könyvek XII., Budapest, 2003.
- Wallerstein, Immanuel: *Bevezetés a világrendszer-elméletbe.* Budapest, 2010.

10. A modernkori magyar-orosz kapcsolatok

Irodalom:

- *A magyar-orosz kapcsolatok tizenkét évszázada.* (szerk.: Szvák Gyula) Budapest, 2005.
- *A magyarok orosz-képe (2006 – 2016).* (szerk. Szvák Gyula) Poszt-Szovjet Füzetek XXII., Budapest, 2017.
- Baráth Magdolna: *A Kreml árnyékában. Tanulmányok Magyarország és a Szovjetunió kapcsolatainak történetéhez, 1944–1990.* Budapest, 2014.
- *Oszvobogyityel'naja vojna 1703-1711 gg. v Vengrii i gyiplomatyiia Petra I* (otv. red. O. Havanova). Szankt-Petyerburg, 2013.
- V. Molnár László: *Magyar-orosz kulturális kapcsolatok (1750–1815).* Piliscsaba, 2000.

Európai etnológia

- 1. Kortárs néprajzi kutatás 1.: társadalomnéprajz**
- 2. Kortárs néprajzi kutatás 2.: az anyagi kultúra kutatása**
- 3. Néprajzi forrásismeret 1.: levéltári források a történeti néprajz szolgálatában**
- 4. Néprajzi források elemzési módszerei, forráskritika**
- 5. Európai etnológia 1.: Az európai népi kultúra változásainak és a korszakolásának problematikája**
- 6. Európai etnológia 2.: A kultúra "nacionalizációja", a nemzet antropológiája**
- 7. Műfajok és formák a tudományos közlésben**
- 8. A néprajzi terepkutatás paradigmái és módszerei a 20-21. században**
- 9. A hagyományos magyar népi kultúra megjelenítése a muzeológiában**
- 10. Jelenkorkutatás és néprajzi muzeológia (MADOK-program)**
- 11. Falusi térségek kapcsolatrendszerei a 19-20. században (hangsúlyosan a gazdasági, felekezeti, migrációs, mobilitási kapcsolatok)**
- 12. Társadalmi változások a 20. század második felében: a „szocialista falutól” a városig és nagyvárosig**

B, Disszertációs szakasz

A komplex vizsga *disszertációs* részében az előzetesen benyújtott, legalább 2 szerzői ív (80.000 karakter) terjedelmű írásához kapcsolódva a vizsgázó prezentáció formájában ad számot szorosan a disszertáció szakirodalmi kontextusára, a kutatás állására vonatkozó ismereteiről, részletezi saját, addigi kutatási eredményeit, és elhelyezi azokat a kutatási kontextusban. Ismerteti a doktori képzés kutatási és disszertációs szakaszára vonatkozó kutatási tervét, valamint a doktori értekezés elkészítésének és a részeredmények publikálásának ütemezését.